

بررسی نام و جایگاه بابک در کتیبه های ایلامی باروی تخت جمشید

محمد قره زاده شریبانی

چکیده:

وجود نام بابک در گل نوشته های ایلامی را نخستین بار دوست گرامی استاد مهدی حسنی اردبیلی با نگارنده در میان گذاشته و آدرس لوحه ها را جهت خوانش ارسال نمودند، در واقع این نام نیز همانند شکل هایی از سایر اسامی تمدن ایلامی (همانند "یاماکشید <جمشید ، زامسبا <جاماسب و ... که بعدها وارد افسانه های عهد نگارش خدای نامه و اشعار فردوسی نیز شده اند که البته اسم بابک به هیچ عنوان وارد خدای نامه و اشعار شعرا نشده است) وارد سیستم اسامی بعد از ایلامیان شده است .

واژه بابک را در محل تلاقی عصر اشکانی و ساسانی در روایت " بابک "؛ عالم دینی حامی اردشیر بابکان که اردشیر را منتسب به او و به صورت " اردشیر بابکان " آورده اند و نیز بابک سرداری در عصر ساسانی یاد می توان مشاهده نمود که همگی نشان دهنده بقای آن تا عصر اشکانی و انتقال به ساسانی نیز بوده است . ما برآنیم که این نام نوعی لقب و جایگاه بوده و حتی تا عصر خلفای عباسی نیز رواج داشته است، چنانچه در داستان "بابک "سردار مخالف عباسیان در قرن دوم هجری و معاصر هارون و مأمون عباسی که نویسندگان دانشنامه اسالمی به نقل از مسعودی نام اصلی او را " حسن " ذکر کرده اند نیز برجسته گشته است .شخص دیگر مد نظر ما با نام "بای باک : بای بک " در متون عربی به قرن سوم هجری معاصر خلیفه چهاردهم عباسی «المهتدی بالله فرزند الوائق بالله» است که این بابک به دست خلیفه کشته شده و در تاریخ به صورت "بایباک الترکی " نیز یاد شد که او در اصل از ترکان شرقی بوده در حقیقت بعدها استفاده از این واژه بجای کاربرد در جایگاه منصب ، به صورت نام مردان ادامه دار شده و به عصر ما نیز رسیده است. در واقع بابک خان عصر ایلامی نیزمنصب داری مهم بوده و بر امور نظارت داشته است در گل نوشته های مورد بحث شاهد نگارش این اسم به دو صورت ik-ba-ula/Ba و ba-ula/Ba هستیم که واژه خانا : na-ka : به خان نیز به آن چسبیده است و نشان از منصب دولتی او با توجه به اموراتی که اعم از تحویل گیری آذوقه ... دارد که تلاش نمودیم در ادامه هر دو نگارش میخی را در جدول شرح دهیم.

کلمات کلیدی: تخت جمشید، ایلامی، بابک، بای بک

استناد (آپا):

قره زاده شریبانی، م. بررسی نام و جایگاه بابک در کتیبه های ایلامی باروی تخت جمشید. ارومیه: فصلنامه تخصصی "مطالعات تاریخ آذربایجان و ترک" - جلد ۰۱، شماره ۰۴، تابستان ۱۴۰۳. ۸۶۹۰-۳۰۴۱ شاپا

The presence of Babak's name in the Elamite writings

Muhammad Gharezaadeh
Sharabiyani

Email:

mghsharabiyani@gmail.com

Affiliation:

Expert of ancient languages

Abstract:

First time has shared with the author with my dear friend Mehdi Hasani Ardabilli and also he has gave me the address of the tablets for reading

In fact Babak name is like Yamakshid>Jamshid, Zamsba < Jamasba, etc., which were later included in the legends of the writings of Khodanameh and Ferdowsi's poems, although the name Babak was never included in Khodanameh and poets' poems. It has entered the name-system of after Elamite.

Babak can be seen at the intersection of the Parthian and Sasanian eras in the narration of "Babak", the religious scholar who supported Ardeshir Babakan, who attributed Ardeshir to him as "Ardeshir Babakan", and also Babak, a chieftain in the Sasanian era, which all show It survived until the Parthian era and was transferred to the Sassanid era. We believe that this name was a kind of title and position and was even popular until the era of the Abbasid caliphs, as in the story of "Babak", the leader of the Abbasids era in the second century and contemporary with Imam Reza (As), Harun and Ma'mun Abbasi, In fact This Babak is who his original name was mentioned by A-Masoudi: "Hasan". The other person we are considering with the name "Baybak: Baibak" in Arabic texts is the contemporary of the 14th Abbasid caliph "Al-Muhtadi Bellah, son of Al-Wathiq Bellah" in the third century Hijri. It was also mentioned that he was originally from the Eastern Turks, in fact later the use of this word, instead of being used in a position, continued as a name for men and reached our era. Babak Khan in the Elamite era also had an important position and he had the supervision of affairs. In the mentioned Elamite inscriptions, we see this name written in two forms, Ba/ula-ba-ik and Ba/ula-ba, where the word Khana means, to khan: Beh Khan and also attached to it, and it is a sign of his government position, considering the things he has, including the delivery of supplies, etc., which we have tried to explain in the table below both cuneiform writings.

Key words: Persepolis, Ilami, Babak, Baibek

CITATION (APA):

Gharezaadeh Sharabiyani, M. The presence of Babak's name in the Elamite writings .Urmia: "Studies on Azerbaijan and Turk's history" Specialized Journal, year 01, number 04, Summer 2024, ISSN: 3041-8690.

Məhəmməd Gharezade
Sharbiani

E-poçt:

mghsharabiyani@gmail.com

Mənsubiyyət:

Qədim dillərin tədqiqatçısı

Persepolis qalalarının Elam yazılarında Babəkin adının və mövqeyinin araşdırılması

Xülasə:

Elam yazılarında Babək adının olması ilk dəfə əziz dostum professor Mehdi Hüsni Ördəbilli tərəfindən müəlliflə paylaşılmış və lövhələrin ünvanını oxumaq üçün ona göndərmiş, (sonradan daxil olmuş Cəmsid, Zəmsba >Cəmasb və s. Xudanəmə və Firdovsi şeirlərinin yazılarına dair əfsanələrə baxmayaraq, Babək adı heç vaxt Xudanəmə və şairlərin şeirlərində yer almasa da) elamlılardan sonra adlar sisteminə daxil olmuşdur.

"Babək" rəvayətində Parfiya və Sasani dövrlərinin kəsişməsindəki Babək sözü; Ördəşiri ona "Ördəşir Babakan" kimi aid edən Ördəşir Babakanı dəstəkləyən din alimi, eləcə də Sasanilər dövründə Babək Sərdarini görmək olar ki, bütün bunlar onun Parfiya dövrünə qədər yaşamasına və Sasanilər dövrünə keçməsinə dəlalət edir. Biz hesab edirik ki, bu ad bir növ ləqəb və vəzifə olub və hicri ikinci əsrdə Abbasilərə qarşı müxalifətin lideri olan "Babək" hekayəsində olduğu kimi hətta Abbasi xəlifələri dövrünə qədər məşhur olmuşdur. İslam Ensiklopediyasının müəllifləri tərəfindən Məsudindən sitat gətirilən "Həsən" in də adı çəkilən Harun və Məmun Abbasinin müasiri haqqında bəhs etdiyimiz başqa bir şəxs 3-cü əsr ərəb mətnlərində "Baybak: Baybak" adlanır. Hicri, 14-cü Abbasi xəlifəsinin müasiri, bu Babək tərəfindən yazılan "Əl-Muhtədi Bəallah, Əl-Vatiq Bəallah" xəlifə öldürülmüş və tarixdə "Baybək ət-Türki" adı ilə qeyd edilmişdir "demək ki, o, əslən Şərq türklərindəndir. Əslində, sonralar bu termin vəzifə mənasında deyil, kişi adı kimi işlədilmiş və dövrümüzə qədər gəlib çatmışdır. Əslində, Elam dövrünün Babək xanı da mühüm bir məmur idi və işlərə nəzarət edirdi: Xan da ona bağlıdır və bu, onun tədarükün çatdırılması və s. mixi yazıların hər ikisini aşağıdakı cədvəldə izah etməyə çalışdıq.

Açar sözlər: Persepolis, İlami, Babək, Baybek

CITATION (APA):

Gharezade Sharbiani, M. Persepolis qalalarının Elam yazılarında Babəkin adının və mövqeyinin araşdırılması. Urmiya: "Azərbaycan və Türk tarixi araşdırmalar" İxtisaslaşdırılmış Jurnal, il 01, nömrə 04, Yay 2024, ISSN: 3041-8690.

Elam Yazıtlarında Babek İsminin Varlığı

Mühemmet Karazade
Şerebiyani

E-posta:

mghsharabiyani@gmail.com

Üyelik:

Ölü diller araştırmacı

Özet:

Babek isminin varlığı ilk kez sevgili dostum Mehdi Heseni Erdebili bey yazarla paylaşılmış ve tabletlerin adresini de bana vermiştir. Aslında Babek adı başka Elam adlarına benzer (Daha sonra Hudaname ve Firdevsi'nin şiirlerinin yazılarının efsanelerinde yer alan Yamakşid>Jamşid, Zamsba <Jamasha vb., ancak Hudaname ve şairlerin şiirlerinde Babak adı hiçbir zaman yer almamıştır) Elam'dan sonraki isim sistemine girmiştir..

Babak, adını Partlar çağı Ardeşir Babakanı destekleyen din alimi "Babak" ile Sasani döneminde reis olan Babak'ın anlatımında Part ve Sasani dönemlerinin kesişme noktasında görülmektedir. Bunların hepsi Part dönemine kadar varlığını sürdürdüğünü ve Sasani dönemine aktarıldığını gösteriyor. Bu ismin bir tür unvan ve mevki olduğunu ve hatta ikinci yüzyılda Abbasi döneminin lideri olan ve İmam Rıza (As) ile çağdaş olan "Babak" hikâyesinde olduğu gibi Abbasi halifeleri Harun ve Me'mun Abbasi dönemine kadar popüler olduğunu düşünüyoruz.. Masudin'in Bu Babekin asıl adını "Hasan" söylemiş. Arapça metinlerde "Baybak: Baibak" ismiyle ele aldığımız diğer kişi ise 14nci Abbasi halifesi "El-Mathidi Bellah'ın oğlu Al-Vatik Bellah'ın Hicri üçüncü yüzyıldaki çağdaşıdır. Bu kişi Aslen Doğu Türklerinden olduğu da zikredilmiş, aslında daha sonra bu kelimenin bir mevkide kullanılmak yerine kullanımı erkek ismi olarak devam etmiş ve çağımıza kadar ulaşmıştır. Elam döneminde Babak Han da önemli bir konuma sahipti ve işlerin denetimi ondaydı.

Adı geçen Elam yazıtlarında bu ismin Ba/ula-ba-ik ve Ba/ula-ba-ik olmak üzere iki biçimde yazıldığını görüyoruz. Ba/ula-ba, Khana kelimesinin "hana" anlamına geldiği: ve aynı zamanda ona bağlı ve sahip olduğu şeyler dikkate alındığında, erzak teslimatı v b. de dahil olmak üzere, onun hükümet pozisyonunun bir işaretidir. Aşağıdaki tabloda her iki çivi yazısını açıklamaya çalıştık

Anahtar Kelimeler: Babek Elam yazıtlarında, Babek Elam Devletinde Bir Rütbe

CITATION (APA):

Karazade Şerebiyani, M. Elam Yazıtlarında Babek İsminin Varlığı. Urmiye: Üç Aylık "Azerbaycan ve Türkiye Tarihi Üzerine Araştırmalar" Uzmanlık Dergi, yıl 01, sayı 04, Yaz 2024, ISSN: 3041-8690.

–	Ka	𐎧𐎠𐎡𐎹	PF ۷۳ ۴۲۴ PF
نا / آنا	Na/Ana	𐎧𐎠𐎡𐎹	
نا خوانده می			
شود و البته			
این علامت			
شکل برعکس			
علامت			
munus			
که برای نشان			
دادن جنس			
مونث		𐎧𐎠𐎡𐎹 𐎧𐎠𐎡𐎹	
بوده			
می باشد			
Na/Ana			
Na oxunur			
Artıqraq			
Dişi			
göstərən			
Muns			
Simgəsi			
nin			
Tərsə			
yazılışı			

خانا (به خان، به سرکرده) Xana	Kana		
باباکانا به باباخان	Ba/ula-ba-ka-na	<u>ᐆᐆᐆᐆ</u>	PF ۷۴ PF ۳۷۷ ۱۹۸۷ PF

Babakana			
Ba+bakana			
علامت مذکر Erkəklik göstərən Kişi	K/Mishi	𐌕𐌆𐌌𐌌𐌌𐌌	PF Ⅴ𐌰 PF ⅢⅤⅤ Ⅰ𐌰𐌌Ⅴ PF
شدن، بودن، هست (به ترکی : اولاً، وار) Olmaq Var vardı	Ba/Ula	𐌕𐌆𐌌𐌌𐌌𐌌𐌌	PF Ⅴ𐌰 PF ⅢⅤⅤ Ⅰ𐌰𐌌Ⅴ PF
–	ak	𐌕𐌆𐌌𐌌𐌌𐌌𐌌𐌌	PF Ⅴ𐌰 Ⅰ𐌰𐌌Ⅴ PF
–	Ka	𐌕𐌆𐌌𐌌𐌌𐌌𐌌𐌌𐌌	PF Ⅴ𐌰 PF ⅢⅤⅤ Ⅰ𐌰𐌌Ⅴ PF
–	Na	𐌕𐌆𐌌𐌌𐌌𐌌𐌌𐌌𐌌𐌌	
	Kana	𐌕𐌆𐌌𐌌𐌌𐌌𐌌𐌌𐌌𐌌𐌌	

خانا (به خان، به سرکرده) Xana باخانا) به باخان، به ناظر) Baxana	Ba-ka-na		
--	-----------------	--	--

جملات کاربردی : بابک در گل نوشته های ایلامی، بابک یک جایگاه دولتی در عهد ایلامیان، بابک

مقدمه

چند نمونه از الواح گلی باروی تخت جمشید که نام بابک در آنها آمده است

در سال ۱۹۳۳ در هنگام حفاری هیئت باستان شناسی موسسه شرق شناسی شیکاگو به سرپرستی هرتسفلد (Herzfeld) به صورت اتفاقی با کلنگ کارگران مجموعه بزرگی از گل نوشته ها از دو اتاق مجاور هم در گوشه شمال شرقی در بخش باروی تخت جمشید کشف شد. ترجمه متن ها نشان می دهد که آرشو مربوط به سالهای ۵۰۹ تا ۴۹۴ ق.م. (سال ۱۳ تا ۲۸ سلطنت داریوش) می باشد. مجموعه گل نوشته های آرشو شامل گل نوشته های نوشته شده و نشده و مهر شده اند که به طور تقریبی در حدود ۳۰ هزار قطعه است. بر اساس گزارشهای غیر رسمی ارائه شده در حدود پانزده هزار قطعه از گل نوشته ها نوشته شده هستند، متن گل نوشته ها به طور کلی مربوط به ثبت فهرستهای تهیه، ذخیره و پرداخت مواد خوراکی در محدوده جغرافیایی ایران و نواحی در مسیر راه شاهی تا شوش می باشند. متنهای نوشته شده بر روی گل نوشته ها یکسان نیست ولی اکثر آنها اطلاعاتی مانند تاریخ انتقال کالا، مکان انتقال، نام دبیر اداری، نام محیا کننده، نام حمل کننده، نام گیرنده کالا را شامل می شود. در بسیاری از گل نوشته ها تاریخ سال ماه و روز مبادله را ثبت کرده اند. این اسناد منابع اولیه را برای مطالعه سیستم

اداری اقتصادی و اجتماعی در مرکز امپراتوری هخامنشی را ممکن می سازد و هم چنین منبع ارزشمندی برای مطالعه زبان پیشینیان مردم ایران فراهم می کند. زبان ایلامیان زبان التصاقی بوده و در این گل نوشته ها لیست بزرگی از نامها جای گرفته که می توان بر روی آنها تحقیق کرد.

در آرشو بارو شکل گل نوشته ها با کار کرد و نوع متن آنها ارتباط دارد. گل نوشته ها به دو شکل بالشی (زبانی) و چهار گوش ساخته می شدند، الواح بالشی کوچک بوده و در کف دست جای می گیرند . معمولاً طول بزرگترین آنها از هفت سانت تجاوز نمی کند، کوچکترین آنها به ابعاد دو سانت است. این گل نوشته ها در اطراف انحناء دارند، سمت چپ آنها صاف و در طرف بالا و پایین سمت چپ دارای سوراخی هستند که محل عبور نخ بوده است، در این گل نوشته ها معمولاً متن بر روی چهار طرف لبه بالا ، پایین، جلو و پشت گل نوشته نوشته می شد و نقش مهرها ممکن است بر شش طرف گل نوشته زده می شد . گروه دیگر گل نوشته ها چهار گوش است که از لحاظ ابعاد بزرگتر از گل نوشته های بالشی شکل هستند. این الواح فقط در مرکز سیستم اداری در تخت جمشید تهیه می شدند. تا کنون بزرگترین گل نوشته منتشر شده 1946 pf با ابعاد ۲۱/۷ سانتی متر طول دارد لبه راست و چپ این گل نوشته ها تخت و محل نوشتن متن ها و زدن مهرها همانند گل نوشته های بالشی است. نمونه هایی نیز از گل نوشته های کوچک به فرم های عدسی شکل ، تخم مرغی شکل و مخروطی نیز در گل نوشته های بارو وجود دارد.

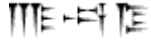
گل نوشته های موجود در آرشو را بنا به خط آنها می توان به دو گروه اصلی تقسیم کرد ، گروه اول به زبان ایلامی نو که در برگیرنده بیشتر اسناد بارو است. بعضی از گل نوشته های ایلامی دارای نوشته هایی به خط آرامی با مرکب هستند. گروه دوم گل نوشته های نوشته شده به زبان آرامی با مرکب یا حکاکی شده اند اما گروه سوم از الواح وجود دارند که الواح نوشته نشده و مهر شده اند که به آنها گل مهر نیز می گویند. همچنین گل نوشته هایی به زبانهای پارسی باستان ، بابلی ، یونانی و فریگیه ای به دست آمده.

گل نوشته های بارو در سال ۱۹۳۷ میلادی در ۲۳۵۳ جعبه بسته بندی و برای مطالعه و بررسی به مسسه شرق شناسی شیکاگو منتقل شدند ، پروفیسور Hallok با همکاری Bowman و پروفیسور Cameron گل نوشته ها را از جعبه خارج کرده و کد گذاری نمودند. هلك مطالعه و ترجمه گل نوشته هایی که سالم بودند را آغاز کرد . او حدود ۲۱۰۰ گل نوشته را ترجمه و منتشر کرد و حدود ۲۵۰۰ گل نوشته دیگر را نیز ترجمه کرد که متأسفانه پس از مرگ ایشان تا کنون انتشار نیافته اند .

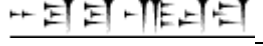
هلك برای شناسایی و مشخص کردن گل نوشته ها به آنها کد اختصاری (PF(Persepolis fortification به معنای باروی تخت جمشید را داد. بنا بر این گل نوشته های منتشر شده هر یک شماره مشخصی است که کد شناسه آن محسوب می شود. هلك بر اساس نوع متن گل نوشته ها آنها را در ۳۱ گروه بر اساس حروف الفبا از A-W طبقه بندی کرد که برخی از گروه ها

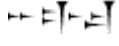
H(Hallok): 4 UDU.NITÁ.lg kur-min m.Ba-ba-ik-ka-na hal-pi-ka nu-tan-nu-ya-iş m.Ba-ka-du-iş-da a-ak m.Zi-iş-ša-ma a-ak m.Pir-tan-da du-iş-ša h.ka-ap-nu-iş-ki-ma ul-la-iş h.be-ul 19-um-me-man-na

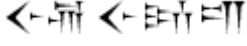
H: 4 Sheep, supplied by Babaka, were slaughtered (at?) the stockyard. Bakadušda and Ziššawiš and Pirtanda received (the hides?), and delivered (them) to the treasury. 19th year.

نکته: کلمه sheep را هلك udu neyitamiš ترجمه کرده است در صورتی که دارای معنای « علف خوار باشد » است . که امروزه در ترکی به صورت « اودون یی ین میش / اوت یی ین میش » می توان به کار برد.

نکته: کلمه kurmin/ghurimin را هلك supplied ترجمه کرده است، این کلمه در ترکی امروز به معناهای « بر پا کردنش را / جمع کردنش را / ساختنش را » به کار می رود که با ترجمه هلك هم خوانی دارد.

نکته : نام Babaikana از سه بخش تشکیل شده است ، ba در آغاز به عنوان پیشوند با معنای باشد که میتواند تلفظ la/ula را نیز داشته باشد و قسمت دوم baik با معنای بزرگ و خان که در انگلیسی به صورت big و فارسی بزرگ و در ترکی بی /بک /بگ/ بویوک به معناهای بزرگ و خان و ارباب در آمده است، و قسمت آخر na به عنوان پسوند به معنای انجام دهنده /باشد آمده است.

نکته: کلمه halida را که هلك hapika تلفظ و آن را slaughtered ترجمه کرده است در ترکی امروز می تواند به صورت اؤلیده یا اؤلدیردی به کار رود ، امروزه کلمه خیپتدی khipitdi یا هیپتدی hipitdi در ترکی می تواند همان معنا را برساند به معنای سر برید. و کلمه انگلیسی slaughtered هم یادگاری از کلمه ایلامی است که از سه بخش تشکیل شده است ، بخش اول slau که در ایلامی معنای آویزان و کشته را می رساند و بخش دوم ghter با معنای آوردن که gh به مرور زمان در محاوره از بین رفته و خوانده نمی شود و بخش سه ed پسوند با معنای انجام دادن که به نظر میرسد این کلمه را بشر هنگامی که شکارچی بوده ساخته است. ed در ترکی امروز نیز انجام دادن کاری را طلب می کند ، edmak به معنای انجام دادن .

نکته: کلمه nu-tan-nu-ya-iş را هلك stockyard ترجمه کرده است ، این کلمه در این متن بدون نشان مکان آمده و به نظر میرسد که ترجمه هلك صحیح نمیباشد، این کلمه را میتوان باچند تلفظ دیگر نیز خواند kinutanuyariš , yanukanluyariš , kinukanluyaiš ، yanukanluyariš میتواند معناهای پختن ، نگهداشتن در نزد را برساند چون نشان tan به نظر هلك تلفظهای kal و guruš را هم دارد.

نکته: نشان را هَلک aš در نظر گرفته این نشان می تواند تلفظ yaš را نیز داشته باشد ، aš در ایلامی به معنای پائین (با یئن) ، زمین ، کشتن ، چپ کردن و yaš به معنای تاریخ ، سن و سال به کار می رفته است.

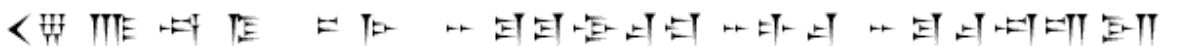
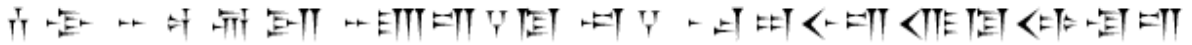
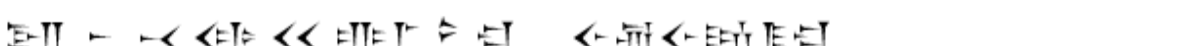
نکته: نشان در ایلامی دارای تلفظهای bat/bad/be/laar است که در اینجا تلفظ be یا laar/ulaar منظور بوده این کلمه در متون ایلامی به دو معنا به کار رفته « باشد/می شود » و پسوند جمع « آنها/ها » که در زبان ترکی امکان دارد ، باغلار(باغها) ، لار/اولار(می شود/باشد باغ) .

نکته: کلمه yeal که هَلک آنرا ul تلفظ کرده است به معنای سال آمده است که با اندکی تغییر در انگلیسی به صورت year در آمده است ، نشان yeal در ایلامی به صورت نوشته میشود که از نشان U به معنای ده و سپس دو نشان افقی به عنوان عدد دو و سپس نشان la/pa ترکیب شده است که نشان دهنده دوازده ماه است .

نکته: پسوند عددی umjimina/umgemina/umimina به معنای به ... اومین امروزه در ترکی نیز مورد استفاده است.

PF 74

E:

 18 udu-neyita-miš ghur-min kiši. ba ba-ak-ka-na hal-li – da kiši.ba-ka-du - iš - da

 art-ak kiši.bir-dan-da kiši.Zi- iš - ša-ma tut-ša aš.ka -al - nu-iš - di – ma ul - la – iš-

 da yaš ulaar yeal 20 um-ge-min-na yanu-tan-nu - ya-aš-na

I: 18 udu.neyita.miš kur-min KIŠI.Ba/ula-ba-ak-ka-na hal-li/pi-da/ka KIŠI.Ba-ka-du-iš-da art/ark-ak KIŠI.Pir/bir/ulir-tan/kal/guruš-da KIŠI.Zi-iš-ša-ma/ulma tut/du-ša AŠ.ka-al/ap-nu-iš-di/ki-ma ul-la-iš-da YAŠ.ulaar/be yeal 20-um-ge/me-min-na yanu/nu-tan-nu-ya/yar-aš-na

I: 18 udu neyitamiš(be herbivore) kurmin(supplied) kiši(male) .Ba bakana(be seeing/vigilant/ big) halida/ halpika/ ghalida (slaughtered) kiši(male).Baka duišda artak/arkak(and) kiši (male) .Pirtanda/ Lir gurušda kiši(male) .Zišama/Ziša ulma tutša(received) aš(place). kalnuwišdima/ kapinuwiškima (to storage house) ulayišda(they took her) yaš(date). laar/be(be) yeal(year) 20 umgemina/umimina) yanutanuyašna(to prepare food)

۱۸ گیاه خوار باشد، مُحیا کننده اولاباکان/ باباکان ، کشته ، باکا دوویشده و بیرتاندا/ولیر کالدا (و) زیشاما گرفته به انبار بردند

تاریخ باشد به سال ۲۰ اومین ، برای پختن .

H: 90 w.tar-mu kur-min m.Ba-ba-ka-na m.Ti-ya-ma du-ša 9 h.ku-šu-ku-um ha-tu-ma
 d.na-ap-pi-na hu-ut-taš-da h.be-ul x+y-um-me-na

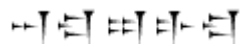
H: 90 (BAR of) *tarmu* (grain), supplied by Babaka, Tiya received, and utilized (it) at 9
 shrines(?) for the gods. ..th year.

نکته: برای کلمه *tarmu* هلك ترجمه ای نیاورده این کلمه با تلفظ *darmu/tarmu* و *darghu/targu*

می تواند معنای چیده شده را داشته باشد که قبل از این کلمه نشان *ghiš* آمده به معنای گیاه و درخت یعنی چیده
 شده از درخت یا گیاه که میوه و یا دانه است. شهر های تارم در ایران و ترکیه میتواند معنای شهر میوه را داشته باشد. آقیش
 دریمی .

نکته: کلمه *kuchukum* چون با نشان مکان (*aš*) آمده به معنای مزار و قبر است که هلك آنرا
shrines به معنای زیارتگاه ترجمه کرده است.

نکته: کلمه *hatuma/ghatuma* در اینجا به معنای به تعداد آمده ، قات امروزه در ترکی به معنای
 « لا/تا/تعداد» به کار می رود.

نکته: کلمه *an-na-ul-li-na* که هلك آنرا به صورت *d.na-ap-pi-na* آورده معنای
 در معبد را دارد که هلك آنرا *for the gods* برای خدایان معنا کرده است در حالی که معنای جایی که خدا است (جایی
 که بتها یا پیکره خدایان را نگهداری می کنند) .

نکته: کلمه *gutašda/hutašda* که امروزه در ترکی به صورت *guturdi* به معنای برداشت یا
 انجام داد به کار می رود این کلمه را هلك *utilized* معنا کرده است. در ضمن برای نشان *taš* هلك تلفظ *ur* را نیز به کار
 برده است که اگر اعمال شود باید کلمه امروز *guturdi* را به جای *gutašda* نوشت. چرا هلك این توضیحات را نداده من مانده
 ام. نشان *hu/gu/ghu* شبیح پرنده است که هلك برای آن تلفظهای *hu/mušen* که چون صدای *m* در ایلامی برای
 کم کردن از نشانها صدای *g/gh* را نیز دارد که *mušen* را میتوان *ghušen* به معنای پرنده پایین یعنی پرنده ای که پرواز
 نمی کند مانند مرغ اهلی . نشان دیگری در ایلامی داریم که هلك به آن تلفظ *muš/muz* را داده است که از ترکیب
 نشان *lu/ulu* و *ghuš* درست شده که می تواند به شکل *ulu ghuš* با معنای پرنده بالا یعنی پرواز کننده باشد.

PF 424

E:

70 ½ ghiš.tar-mu ghur-ru-saw-um ghur-min kiši. ba ba-ka-na kiši. Ka-iz-za tut-ša
 Kaš-miš gha-hu-ut- taš - da yaš. ulaar yeal 22 um-me/ge-na

I: 70 ½ GHIŠ.dar-mu kur-ru-sa/saw-um/yum kur-min KIŠI.Ba-ba-ka-na KIŠI.Ka-iz-za
 tut-ša kaš-miš gha/ha-hu/ghu-ut-taš/ur-da YAŠ.laee/be yeal 22-um-me/ge-na

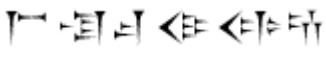
I: 70 ½ ghiš(herbal).darmu/tarmu(fruit/grain/a product that is picked from a tree) kurusawum/
 kurusayum (dry skin/dried fruit) kurmin(supplied) kiši(male).Ba bakana(be big/lord/ vigilant)
 kiši(male).Kaiza/Daiza tutša(taken) kašmiša(a kind of drink) ghaghuturda/hahuturda/
 ghahutašda (converting/ making/turning something into something else) yaš(date). laar/be(be)
 yeal(year) 22umina/umgena(to 22nd)

۷۰ ½ چیدنیه گیاهی خشکبار/خشک /میوه خشک ، محیا کننده با باکان/باشد باکان ، شخص کایزا گرفته برای برگرداندن/
 تبدیل به کاش(نوعی نوشیدنی) ، تاریخ باشد به سال ۲۲وم.

۷۰ ½ گوورتی دریمی سویی قورو ، یغیریمین باباکان/اولا بایکان گوتوردی، کایزا آلیب کاشا قیتردی/چووپردی ، یاش اولار ایل
 ۲۲ومینه.

H: 70 ½ w.tar-mu kur-ru-sa-um kur-min m.Babakana m.Ka-iz-za du-ša KAŠ.lg ha-hu-
 ut-taš-da h.be-ul 22-um-me-na

H: 70 ½ (BAR of) kurrusam tarmu (grain) , supplied by ,Babaka, Kazza received, and made
 beer from it.22nd year.

نکته: کلمه ghiš darmu را هَلک ترجمه نکرده است این کلمه به معنای چیدنی گیاه/درخت را دارد که میتواند به معنای
 میوه و یا دانه باشد. darmak در ترکی امروز به معنای چیدن به کار می رود که هم برای درو و هم برای چیدن میوه به کار
 می رود، نشان در لیست تلفظ نشانهای ایلامی هَلک دارای تلفظهای tar/zil/sil امروزه در ترکی dar/tar و asil
 میتواند برای چوبه دار /دار قالی که معنای تنگی و فشردن در آن متجلی است اطلاق کرد که asil نیز به معنای آویزان کردن
 که معنای دیگر دار زدن است ، این نشان را می توان به صورت šil/ašil نیز خواند به معنای کشته شدن و چپ شدن ، شکل
 ظاهری این نشان نیز مشابه چوبه دار و شلاق است که در سنگ نوشته بیستون در قسمت هشتم خط دوم به صورت šil-la-
 ka gi-il-e و با معنای به مجازات بیاور/مجازات کن /آویزان کن که نوشته میخی آن این گونه است
 که نشان TAR را آقای سلمان علی یاری بابلقانی در کتاب تحریر ایلامی کتیبه

داریوش بزرگ در بیستون šil نیز آورده است. جمله داریوش را در بیستون می توان اینچنین نیز خواند asilaka •
 giliyi یعنی آویزان کن ، به هر تلفظی بخوانیم باز در ترکی دارای معنای واحدی است.

نکته: کلمه kurusaum را هلك ترجمه نکرده و به صورت ایتالیک آورده است، این کلمه می تواند معنای خشک پوست یا خشک آب را داشته باشد ، که می تواند منظور میوه خشک یا خشکبار باشد. قورو در ترکی امروز به معنای خشک و «سائوم» میتواند با «سوی» به معنای پوست و «سو» به معنای آب مرتبط باشد.

نکته: کلمه ghahutašda/ghahuturda را که هلك hahutašda خوانده است به معنای تغییر دادن و ساختن آمده که در ترکی امروز ghaytardi یعنی به صورت دیگر برگرداندن یا تغییر دادن است. در لیست نشانهای ایلامی هلك نشان taš دارای تلفظ ur نیز است و این تلفظ باید صحیح باشد چون نشان ut در کلمه بالا در صورت به کار بردن taš بدون استفاده خواهد بود. ha-hu-taš-da و ha-hu-ut-ur-da ولی اگر به جای taš تلفظ ur را بگذاریم نشان ut خوانده می شود .

ul/yap-ma za-ak - ki - iŝ - da ana-an - ri kiŝi.Zi -iŝ- ŝa- u -iŝ iŝl - ra - iŝ ma/wa-ra

50+8 3 kat ghiŝ.ha-su-taŝ/ur kiŝi.Za-ir-na-mi-ya tut-ŝa minus.gur-taŝ aŝ.da-iz-za-rak-

-ka-na ul/yap-ma za/sa-ak-ki - iŝ - da ana - an- ri kiŝi.Zi-iŝ - ŝa- u -iŝ iŝi- ra - iŝ

ma/wa-ra

7 1 bar 1 kat ghiŝ.ha-su-ur kiŝi.za-ir-na- mi-ya tut-ŝa minus.gur-taŝ aŝ.aŝ-ka-man-da-na

Yap/ul-ma sa-ak-ki-iŝ - da ana-an- ri kiŝi.Zi - iŝ - ŝa-u-iŝ iŝi - ra - iŝ ma - ra

2 kat kaz-la kiŝi.ha-ku-ma tut-ŝa 60 kiŝi.ul-ghu kiŝi.iŝ-ku - ud-ra- lar/hip hun-ra

1 kat ul tut - nu -iŝ - da zib -bi- ma an ay - miŝ 1-na

Lap 75 2 bar 4 kat ma-ak-ka yaŝ.ulaar yeal 18 - um-ge-ma

I: ¹ (i) yuk kalitaka(amount of cargo in warehouse)

- (ii) tutka/tuta(received/taken) (iii) mazika/ghazika (remainder/surplus/مانده / اضافی) ² (i) 6
 (iritiba) (chariot/cart) ((ii) 1 (iii) 5 (iv) ghiŝ(herbal/گیاهی).kazla/kuzula(walnuts/?)
 kiŝi(male).Uliza /Upiza aŝ(=/place) ini(no/?) kitiŝ/ditiŝ(?) geni(than/سپس) 45 ghiŝ(herbal/گیاهی)
).ŝauwaraŝ(a kind of rations/قاووت/زنده مادن) ghayrak/ayirak (maked/ساخت) ³ (i) 3
 (ii) 0 (iii) 3 (iv) ghiŝ(herbal/گیاهی).kuzula/kazla(walnuts/گردو/جوز)kiŝi(male /منکر/مرد)
 Babaka(be big/بزرگ/باشد) 27 ghis(herbal).ŝauwaraŝ/yaŝauwaraŝ(life giver/زنده نگهدارنده)
 ghayraka(maked /ساخت) ⁴ (i) 2 (ii) 0 (iii) 2 (iv) ghis(herbal).kazla/kuzula(walnuts)
 kiŝi(male).Miuduziya/ Giuduziya 18 gish(herbal).yaŝauwaraŝ(life giver) ghayiraka (maked)
⁵ (i) lap/ulal(total) 11 (ii) lap/ulal(total) 1 (iii) lap/ ulal(total) 10 (iv) lap/ulal(total) hi(this)

ghiş(herbal).giyikdam(box)yaş(date/سنه/تاریخ) ulaar(be/باشد) yeal(year/سال) 18gimina(to 18th)
 aş(place/مکان).Daizaraka(?/in the mill/در آسیاب)
 2/ghiş(herbal).kuzula(walnuts) kişi(male).Hakuma tutişa (taken/گرفته) 60 kişi(male/مذکر)
).ulughu (child/بچه/زاده) kişi (male).İşkudralar(Scooters) zilarulima(to flour makers/ به آرد
 کنندگان) ul/ap(it/ آن را) tutnuışda/dunuişda(gave/داد) an(time). aymiş(be month)1na(for one
 month) aş(place).Da izaraka(in the mill/در آسیاب)
 1 bar /ghiş(herbal).hasur/ghazur(raising/کشمش) kişi(male). Tarkayauwiş(?)
 kişi(male).akayarişi (companion/اش کننده است) tutişa(received / گرفته) kişi.kur
 azalar(the millers/آرد کنندگان) galima(for wages/دستمزد برای) ul(that/آن را)
 dunuwiş/tutunuwiş(gave/داد) 2lar(to 2 persons/به دو نفر) 5 anan(for 5 deys/روز برای پنج روز)
 ghatuma(duration/ amount/to the number/ به مدت / به تعداد/ به مقدار)
 6 / ghiş(herbal).hasur/ghazur(raising/کشمش) kişi(male). Zairnamiya tutişa(received/گرفته)
 minus(female /مونث/خانوم). kurtaş(worker) aş(place).Tiyumbarana(to Tiymbar/where the
 stone is written /جایی که نوشته است) ulma(be/باشد) zakişda /sakişda(is kept/نگهداری میشود)
 annanri(he says/understands/می فهماند) kişi.Zişauwiş(having a home or a loved one in
 your eyes/در چشم خانه داشتن یا عزیز بودن) işirayış (فرمان / دستور/ command)
 wara/mara(do/be/باشد/داده)
 58 (iritiba) (cart/گاری)3 ghat(art of something/از چیزی/ قسمتی / کیسه) /ghiş.hasur/ghazur(raising/
 کشمش) kişi.Sayirnamiya tutişa (received/گرفته) minus(female).kurtaş(worker) aş(place).
 Aşkamdana ulma(be/باشد) sakişda(is kept) annanri(he says/ understands/می فهماند)
 kişi.Zişauwiş işirayış(command /دستور/فرمان) wara(be/gave/باشد/داده)
 7[(iritiba)/cart/chariot/ازابه] 1 bar(bar/10 bag) 1 kat(bag) ghiş.asur kişi.Z/Sayiranamiya
 tutişa(received/گرفته) minus. kurtaş aş.Aşkamdana ulma(be) sakişda(is kept) ananri(he
 says/understands) kişi.Zişauwiş işirayış(command) wara (be/gave)
 2 / ghiş.kazla/kuzula(walnuts) kişi.Hakuma tutişa (received / گرفته) 60 kişi.ulughu(child/ بچه
 /مذکر) kişi.İşkutralar (Scooters/سکودرایی) hunra(each/هر کدام) 1 ghat(bag /کیسه) ul(he/that)
 tutnuışda/dunuişda(gave/داد) zilarulima(to flour/برای آرد کردن) an(date/زمان).aymiş(be month/ ماه
 /برای یک ماه/for 1 month) 1 na (باشد)
 lap/ulal(total/be) 75 [(iritiba)/cart/گاری] 2 bar 4 ghat maka(for eat/خوردن)
 yaş.ulaar/be(be) yeal(year/سال) 18umima/ umgima(to 18th)

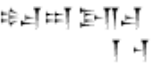
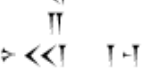
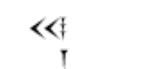
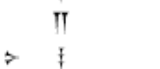
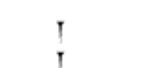
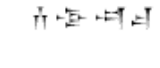
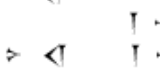
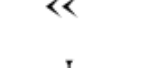
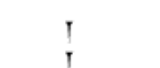
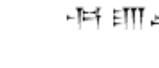
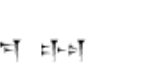
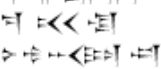
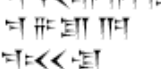
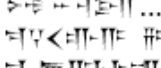
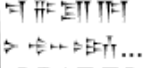
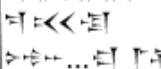
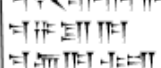
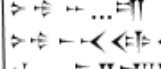
(i) KIŠI.Mi/Gi-ri-in-za-li hal/ghal hal/ghal-me-ma (ii) ark/art-ak ha/gha-tu/du-iš YAŠ.laar/be
 yeal/ul 18-um-me/ge-ma gha/ha-du-ka (iii)pap/lap/lal am/ulam-ma (iv) ark/art-ak ma/ulma-ak-ka
 (v) maz/ghaz-zi-ka (vi) šu/chu-tur da/ta-ka ha/gha-ša-ša-ka AŠ.kan-ti/di-ma

(i)	(ii)	(iii)	(iv)	(v)	(vi)
1		pap/lap 1		2 bar ½	½ GHIŠ.li/pi-ut
2 me 1		lap 2 me 1	71 2 bar4 ghat	5 1 bar6 ghat	1 me 23 2 bar GHIŠ.ha-su-
59 1 bar	1	lap 60 1 bar	4		56 1 bar GHIŠ.kaz-la
12 1 bar		lap 12 1 bar			12 1 bar GHIŠ.ir-taš-
12		lap 12			12 GHIŠ.šap zi-
lap 2me85 2bar	lap	lap2me86 2bar	lap75 2bar4ka	lap6 1bar1ka	lap2me41bar½ GHIŠ.gi-ik-
šū/chu-tur ta-ka kur-min KIŠI.Mi/Gi-iš/chi-ši/chi-ya/yar-ma-na KIŠI.Aš-ba-ya/yar-u-da KIŠI.ha/gha-					
tur-ma-ak-ša KIŠI.Da-ut-te-na AŠ.e/ek-ti-ra-na					

(i)kiši.Mirinzali/Girinzali hal/ghal(gathering place/land/ product/سرزمین/محصول) (ii) artak(and/بعلاوه) ghatuwiš(the
 ghalimima/halimima (maintenance/لوحه دریافت/نگهداری) (iii) lap/ulam-ma(sent/taken/فرستاده شده) (iv)
 amount of/مقدار) yaš(date/تاریخ).ulaar/be (be/باشد) 18umgima(to 18th) ghatuka(obtained/to
 hand/به دست آمده) (v) artak/arkak(and) maka/ulma aka(to eat/to plant/کاشت برای خوردن/برای
 mazika/ghazika(add/save/اضافه/پس انداز امانده) (vi) chutur(brought/رساند) taka(delivered/تحویل
 hašada/ašaka(into/داخل) aš(place/مکان).kantima(to silo/به کنده/به سیلو داد)

lap hi gur-iş - ši - in yaş.ulaar yeal 18 -um-ge-min-na gu - ut - ta - ka yap/ul-pa/la
 aš.kan-ti/di-ma maz/ghaz-zi-ka hu - laar uk-ku 1 gal-lir art-ak 1 gi-du lap 2
 udu-neyita-miš kiši.Mi-iş- ši - ya -ma-na art-ak kiši.Aš-ba-ya-u-da art-ak kiši. da - ut-
 ti- ya - na lap 3 laar-ud-da suy-ut gu- ut- ta - iş aš.ul-ghi-miš kiši.zundi-na-ma
 kap/gha-ba/pa- ka ge-ni udu-neyita-miš hu-laar kiši.Ra- iş - da -ma gey-işI kiši.Ba-te-
 -ra hi ghur-ma-u-ut

Lal/lap(total) hi(this/این) gurišin/muišin(visiting/checking/بازدید/بررسی)
 yaş(date/تاریخ)ulaar/be(be/باشد) yeal(year/سال) 18umgimina(to 18th) gutaka(done/شد/انجام)
 ula(be/باشد) aš(place/مکان).kandima(in the silo/در سیلو) mazida/ghazika(for maintenance/to
 collect/برای نگهداری/جمع کردن) hulaar uku(because of them/اوکون/به خاطر آنها/اولار اوکون) 1
 galir/raptam(male goat/بز نر) artak/arkak(and) gidu/hidu(female goat/بز ماده) lap/ulal(total/be)
 2 udu(fodder/علف) neyita(eater/خورنده) miš(be/باشد) kiši(male). Mišiyamana/ Ghichiyamana
 arkak/artak(and) kiši. Ašbayauda arkak/artak(and) kiši. Dautiyana ulal/lap(total/be) 3 laaruda(3
 people who/سه نفری که) suyut(skin/پوست) ghutayış (they peel/می کنند) aš(place)
 .ulghimiš/ulhimiš(to be a home or a place/خانه/محل بودن) kiši(male). Zundinama(belonging to the
 king/قبلاً/برای نگهداری/before/for maintenance) kapaka/ghabagha(before/for maintenance)
 geni/meni(then/بعد/سپس) udu neyitamiš(be fodder eater/باشد/علف خورها) hulaar(they/will be/
 kiši(male). Rayișdama hiși/geyiși(name/پوشش) kiši.batera/ulatera/ula
 teyira(carrier/speaker/گوینده/حمل کننده) hi(this/این) kurmauwut(we prepared/فوردوک/تهیه کردیم)
 (i)uk kaltaka(load in warehouse/بار در انبار) (ii) arkak tutka(and received/و گرفته) (iii)
 mazika/ghazika(remaining/باقی مانده/اضافی)

       	 	 	
--	--	--	--

uk ka-al ta-ka	art/ark-ak tut/du-ka	maz-zi-ka	
1 bar	½	½	GHIŠ.li/pi-ut
19	11	8	GHIŠ. Ha/gha-su-ur/taš
2	1 bar	1(irtiba) 2 bar	GHIŠ.kaz-la
Lap 21(irtiba) 1 bar	lap 11(irtiba) 1 bar ½ lap	9(irtiba) 2 bar ½	lap/lal hi KIŠI.Mi/Gi-ud-du-zi-ya me/ge-ni 88
.			GHIŠ.ša-u-war/mar-raš
.			½ GHIŠ.ša-u-war-raš
.			ha/gha-rak-ka
29	20	9	GHIŠ.ha/gha-su-ur/taš
1		1	GHIŠ.kaz-la
Lap 30	lap 20	lap 10	lap hi KIŠI.Par-da-xx . .
.			ge/me-ni 90GHIŠ.ša-u-war-raš gha-rak-ka
1	1		GHIŠ.ir/ghir-taš/ur-ti-iš
2	1	1	GHIŠ.ha/gha-su/zu-ur
lap 3	lap 2	lap 1	lap hi KIŠI.Man-ya-xxxx
7	5	2	GHIŠ.ha/gha-su/zu-ur
2	1	1	GHIŠ.kaz-la
Lap 9	6	3	lap hi KIŠI.xxx-na ..
.			ge-ni 27GHIŠ.ša-u-war
.			-raš ha/gha-rak-ka
1	1		GHIŠ.ha-su-ur
1	1		GHIŠ.kaz-la
Lap 2	lap 2	lap	lap hi KIŠI.XX-iš
LAP 65(irtiba) 1 bar	lap 41 (irtiba) 1 bar ½ lap	23(irtiba) 2 bar ½	lap hi YAŠ.laar/be yea
.			19-um-ge-min-na
.			GHIŠ.mi/gi-yik-tam
.			AŠ.Da-iz-za-rak-kaš

12 ghiş.şal zi - ti - ka 3 2 bar 3 kat ghiş.kaz-la lap 15 2 bar 3 kat ghiş.gi-

-ik-tam aş.pir-ra ... kişi.Gi-iş - ši - ya - ma-na ku-iz kişi.Pir-ra-du - ka tut-iş

Lap 1 bar ghiş.ha-su-ur kişi.suy-...-ya - taş

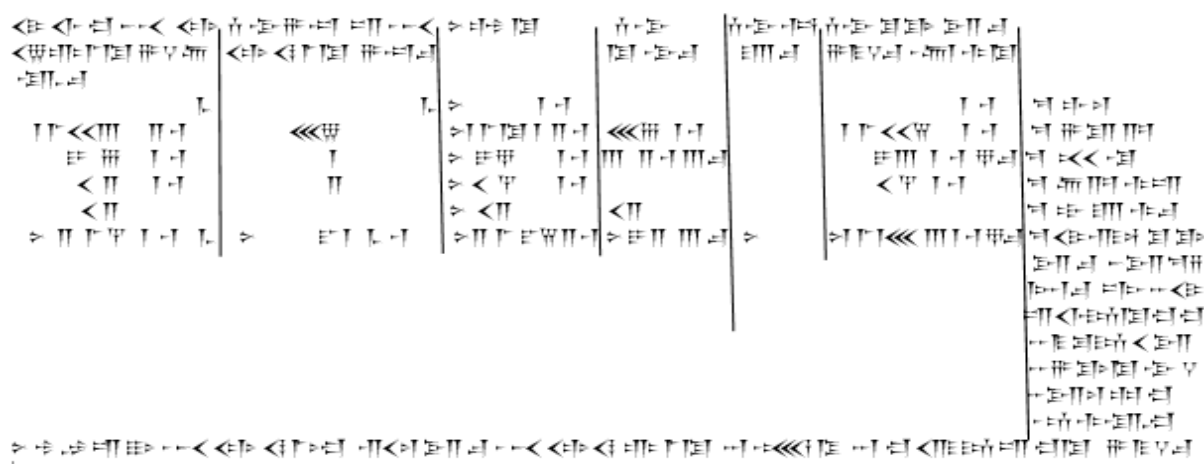
Laar-iş 20 ... kişi.gur-taş aş..şa-dan/war ..2-ana la/pa-ri - iş 36 kat ha-su-

-ur 9 minus.gur-taş aş.ku-ti-ma-na iş minus.gur-taş-laar .. ul sa-ak -ki/ghi-iş

lap 52(yritiba) 1 bar 3 kat iz-mi/gi-id ulir-ma-ak-ka yaş-laar yeal 19 me/ge-ma aş.da-iz-za-

-rak- ka-na

(i)mi/gi-ši/chi-na YAŞ.laar/be yeal 18-um-ge/me-ma ha/gha-ša-ir-rak-ka (ii) ark/art-ak
 ha/gha-du-iş YAŞ.laar/be yeal 19-me/ge-ma ha/gha-du/tu-ka/da (iii) lap/lal am/ulam-ma
 (iv). Art/ark-ak ma/ulma-ak-ka (v) art/ark-ak maz/ghaz-zi-ka/da (vi) art/ark-ak şu/chu-tur
 da/ta-ka ha-aş-ş-ka AŞ.kan-
 ti/di-ma

(i)	(ii)	(iii)	(iv)	(v)	(vi)	
1 me 23 2bar	38	pap 1 me 61 2bar	36 1 bar	1me 25 1bar	w.pi-ut	
56 1bar	1	pap 57 1bar	3 2bar3QA	53 1bar7 QA	w.ha-su-ur	
12	2	pap 14 1bar		14 1bar	w.kaz-la	
12		pap 12	12		w.ir-taš-ti-iš	
pap2me4 1bar ½	pap 41 ½ bar	pap 2me 45 2bar	pap52 3QA	pap pap1me93 1bar7QA	w.šap zi-ti-ka	
Su-tur da-ka h	Da-iz-za-rak-ka	kur-min	m.Mi-iš-ši-ya-ma-na-na	m.Aš-ba-ya-u-da	m.ha-tur-ma-ak-ša	
m.Da-ut-te-na	h.e-ti-ra-na					

Lal/lap(total) hi(this/این) gurišin/muišin(visiting/checking/بازدید/بررسی)
 yaš(date/تاریخ)ulaar/be(be/باشد) yeal(year/سال) 18umgimina(to 18th) gutaka(done/شد/انجام)
 ula(be/باشد) aš(place/مکان).kandima(in the silo/در سیلو) mazida/ghazika(for maintenance/to
 collect/جمع کردن/برای نگهداری) hulaar uku(because of them/اوکون/به خاطر آنها/اولار 1
 galir/raptam(male goat/بز نر) artak/arkak(and) gidu/hidu(female goat/ماده) lap/ulal(total/be)
 2 udu(fodder/علف) neyita(eater/خورنده) miš(be/باشد) kiši(male).Mišiyamana/ Ghichiyamana
 arkak/artak(and) kiši.Ašbayauda arkak/artak(and) kiši.Dautiyana ulal/lap(total/be) 3
 laaruda(3 people who/سه نفری که) suyut(skin/پوست) ghutayiš (they peel/می کنند/پوست می)
 aš(place).ulghimiš/ulhimiš(to be a home or a place/خانه/محل بودن)
 kiši(male).Zundinama(belonging to the king/متعلق به شاه) kapaka/ghabagha(before/for
 maintenance/قبلاً/برای نگهداری) geni/meni(then/بعد/سپس) udu neyitamiš(be fodder eater/علف
 نام/پوشش) Rayišdama hiši/geyiši(name/پوشش) kiši(male).hulaar(they/will be/شود/ آنها می) kiši(male).
 kiši.batera/ulatera/ula teyira(carrier/speaker/گوینده/حمل کننده) hi(this/این)
 kurmauwut(we prepared/تهدیه کردیم/قوردوک/تهیه کردیم)

I: ¹ (i) yuk kalitaka(amount of cargo in warehouse)

(ii) tutka/tuta(received/taken) (iii) mazika/ghazika (remainder/surplus/اضافی / مانده) ² (i) 6
 (iritiba) (chariot/cart) ((ii) 1 (iii) 5 (iv) ghiš(herbal/گیاهی).kazla/kuzula(walnuts/?)
 kiši(male).Uliza /Upiza aš(?/place) ini(no/?) kitiš/ditiš(?) geni(than/سپس) 45 ghiš(herbal/گیاهی)
).šauwaraš(a kind of rations/قاووت/زنده ماندن/نوعی جیره برای زنده ماندن/قاووت) ³ (i) 3
 (ii) 0 (iii) 3 (iv) ghiš(herbal/گیاهی).kuzula/kazla(walnuts/گردو/جوز)kiši(male /مذکر/مرد)
 Babaka(be big/بزرگ/باشد) 27 ghis(herbal).šauwaraš/yašauwaraš(life giver/زنده نگهدارنده)
 ghayraka(maked /ساخت) ⁴ (i) 2 (ii) 0 (iii) 2 (iv) ghis(herbal).kazla/kuzula(walnuts)
 kiši(male).Miuduziya/ Giuduziya 18 gish(herbal).yašauwaraš(life giver) ghayiraka (maked)
⁵ (i) lap/ulal(total) 11 (ii) lap/ulal(total) 1 (iii) lap/ ulal(total) 10 (iv) lap/ulal(total) hi(this)
 ghiš(herbal) .giyikdam(box)yaš(date/سنه/تاریخ/باشد) ulaar(باشد) yeal(year/سال) 18gimina(to 18th)
 aš(place/مکان).Daizaraka(?/in the mill/در آسیاب)
 2/ghiš(herbal).kuzula(walnuts) kiši(male).Hakuma tutiša (taken/گرفته) 60 kiši(male/مذکر/مرد)
).ulughu (child/زاده/بچه) kiši (male).İškudralar(Scooters) zilarulima(to flour makers/به آرد
 کنندگان ul/ap(it/ آن را) tutnuišda/dunuišda(gave/داد) an(time). aymiş(be month)1na(for one
 month) aš(place).Da izaraka(in the mill/در آسیاب)
 1 bar /ghiš(herbal).hasur/ghazur(raising/کشمش) kiši(male). Tarkayauwiš(?)
 kiši(male).akayariši (companion/اش کننده اش است) tutiša(received /گرفته) kiši.kur
 azalar(the millers/آرد کنندگان) galima(for wages/دستمزد/برای) ul(that/آن را)
 dunuwiš/tutunuwiš(gave/داد) 2lar(to 2 persons/به دو نفر) 5 anan(for 5 deys/روز/برای پنج روز)
 ghatuma(duration/ amount/to the number/ به مدت /به تعداد/به مقدار)
 6 / ghiš(herbal).hasur/ghazur(raising/کشمش) kiši(male). Zairnamiya tutiša(received/گرفته)
 minus(female /مونث/خانوم). kurtaš(worker) aš(place).Tiyumbarana(to Tiymbara/where the
 stone is written /جایی که نوشته است) ulma(be/باشد) zakišda /sakišda(is kept/میشود)
 annanri(he says/understands/می فهماند/می گوید/می گوید) kiši.Zišauwiš(having a home or a loved one in
 your eyes/در چشم خانه داشتن یا عزیز بودن) iširayış (command/دستور/فرمان)
 wara/mara(do/be/باشد/داده)
 58 (iritiba) (cart/گاری)3 ghat(art of something/از چیزی/قسمتی /کیسه) /ghiš.hasur/ghazur(raising/
 کشمش) kiši.Sayirnamiya tutiša (received/گرفته) minus(female).kurtaš(worker) aš(place).
 Aškamandana ulma(be/باشد) sakišda(is kept) annanri(he says/ understands/می فهماند/می گوید/می گوید)
 kiši.Zišauwiš iširayış(command /دستور/فرمان) wara(be/gave/باشد/داده)

7[(iritiba)/cart/chariot/ازابه/گاری] 1 bar(bar/10 bag) 1 kat(bag) ghiş.asur kişi.Z/Sayiranamiya tutişa(received/گرفته) minus. kurtaş aş.Aşkamandana ulma(be) sakişda(is kept) ananri(he says/understands) kişi.Zişauwiş işirayış(command) wara (be/gave)

2 / ghiş.kazla/kuzula(walnuts) kişi.Hakuma tutişa (received /گرفته) 60 kişi.ulughu(child/ بچه) ul(he/that) kişi.Işkutalar (Scooters/سکودرایبی) hunra(each/هرکدام) 1 ghat(bag /کیسه) tutnuişda/dunuişda(gave/داد) zilarulima(to flour/برای آرد کردن) an(date/زمان).aymiş(be month/ ماه باشد) 1 na (for 1 month/ماه یک برای)

lap/ulal(total/be) 75 [(iritiba)/cart/گاری] 2 bar 4 ghat maka(for eat/خوردن) yaş.ulaar/be(be) yeal(year/سال) 18umima/ umgima(to 18 th)

(i)kişi.Mirinzali/Girinzali hal/ghal(gathering place/land/ محصول/سرزمین/محل جمع کردن) ghalimima/halimima (maintenance/لوحه دریافت/نگهداری) (ii) artak(and/و) ghatuwiş(the amount of/مقدار) yaş(date/تاریخ).ulaar/be (be/باشد) 18umgima(to 18th) ghatuka(obtained/to hand/برده) (iv) lap/ulal(total/be/جمع/باشد) am/ulam-ma(sent/taken/فرستاده شده) (v) artak/arkak(and) maka/ulma aka(to eat/to plant/کاشت) (vi) chatur(brought/رساند) taka(delivered/تحویل) mazika/ghazika(add/save/اضافه/پس انداز امانده) (vii) haşada/aşaka(into/داخل) aş(place/مکان).kantima(to silo/به سیلو/به کندو)

Lal/lap(total) hi(this/این) gurişin/muişin(visiting/checking/بازدید/بررسی) yaş(date/تاریخ)ulaar/be(be/باشد) yeal(year/سال) 18umgimina(to 18th) gutaka(done/شد) ula(be/باشد) aş(place/مکان).kandima(in the silo/در سیلو) mazida/ghazika(for maintenance/to collect/جمع کردن) 1 hulaar uku(because of them/اوکون) galir/raptam(male goat/بز نر) artak/arkak(and) gidu/hidu(female goat/ماده) lap/ulal(total/be) 2 udu(fodder/علف) neyita(eater/خورنده) miş(be/باشد) kişi(male) .Mişiyamana/ Ghichiyamana arkak/artak(and) kişi.Aşbayauda arkak/artak(and) kişi.Dautiyana ulal/lap(total/be) 3 laaruda(3 people who/سه نفری که) suyut(skin/پوست) ghutayiş (they peel/می کنند) aş(place) .ulghimiş/ulhimiş(to be a home or a place/خانه/محل بودن) kişi(male).Zundinama(belonging to the king/متعلق به شاه) kapaka/ghabagha(before/for maintenance/قبلاً/برای نگهداری) geni/meni(then/بعد/سپس) udu neyitamiş(be fodder eater/علف نام/پوشش) hulaar(they/will be/شود) kişi(male).Rayişdama hişi/geyişi(name/نام) kişi.batera/ulatera/ula teyira(carrier/speaker/گوینده/حمل کننده) hi(this/این) kurmauwut(we prepared/تهدیه کردیم/قوردوک)

al/lap(total) hi(this/این) gurišin/muišin(visiting/checking/بررسی/بازدید)
 yaš(date/تاریخ)ulaar/be(be/باشد) yeal(year/سال) 18umgimina(to 18th) gutaka(done/شد) انجام شد
 ula(be/باشد) aš(place/مکان).kandima(in the silo/در سیلو) mazida/ghazika(for maintenance/to
 collect/جمع کردن/برای نگهداری) hulaar uku(because of them/اوکون/به خاطر آنها/اولار اوکون/1
 galir/raptam(male goat/بز نر) artak/arkak(and) gidu/hidu(female goat/ماده/بز) lap/ulal(total/be)
 2 udu(fodder/علف) neyita(eater/خورنده) miš(be/باشد) kiši(male) .Mišiyamana/ Ghichiyamana
 arkak/artak(and) kiši.Ašbayauda arkak/artak(and) kiši.Dautiyana ulal/lap(total/be) 3
 laaruda(3 people who/سه نفری که) suyut(skin/پوست) ghutayış (they peel/می کنند/پوست می
 aš(place) .ulghimiš/ulhimiš(to be a home or a place/محل بودن/خانه)
 kiši(male).Zundinama(belonging to the king/متعلق به شاه) kapaka/ghabagha(before/for
 maintenance/قبلاً/برای نگهداری) geni/meni(then/بعد/سپس) udu neyitamiš(be fodder eater/علف
 hulaar(they/will be/خورها باشد) kiši(male).Rayışdama hiši/geyiši(name/پوشش/نام)
 kiši.batera/ulatera/ula teyira(carrier/speaker/گوینده/حمل کننده) hi(this/این) kurmauwut(we
 prepared/تهدیه کردیم/قوردوک)
 (i)uk kaltaka(load in warehouse/بار در انبار) (ii) arkak tutka(and received/و گرفته) (iii)
 mazika/ghazika(remaining/باقی مانده/اضافی)
 lap/lal/ulal(be/total/باشد/مجموع) hi(this) gurišin/muišin(check/بررسی) yaš(date).laar/be(be/باشد)
 yeal (year/سال) 19gemina(to 19th) ghutaka(done/شد) انجام شد yaš(date).ulaar/be(be) yeal(year)
 19umgima an(time/زمان).aymiš(be month/ماه) an(time).ba ghyatiš anama(be it the time of
 forgiveness/the time of indulgence/دست و دل بازی/باشد زمان بخشش و گذشتن یا تمام شدن ماه/ending of the month)

H: (بازخوانی پرفسور هلك)

(i)	(ii)	(iii)	(iv)
uk-ka-ap ta-ka	du-ka	maz-zi-ka	
6 (irt)	1	5	w.kaz-la m.U-pi-iz-za aš in-ni ki-ti-iš me-ni 45 w.ša-u-mar- .
raš ha-rak			
3		3	w.kaz-la m.Ba-ba-ak-ka 27 w.ša-u-mar-raš ha-rak-ka
2		2	w.kaz-la m.Mi-ud-du-zi-ya 18 w.ša-u-mar-raš ha-rak-ka
Pap 11	pap 1	pap 10	pap hi w.mi-ik-tám h.be-ul 18-me-man-na h.Da-iz-za-rak-ka
(i)	(ii)	(iii)	(iv)
2 / w.kaz-la m.Ha-ku-ma du-š 60 m.pu-hu m.Iš-ku-ud-ra-ip zip-pi-ma ap du-nu-iš-da d.ITU.lg			
1-na h.Da-iz-za-rak-ka			

1 BAR/ w.ha-su-ur- m.Tar-ka-a-ú-iš a-ak m.ak-ka-ya-še du-ša m.kur-za-ip gal-li-ma ap du-nu-iš 2-ip 5 na-an ha-tu-ma

6 / w.ha-su-ur m.Za-ir-na-mi-ya du-ša f.kur-taš h.Ti-um-par-ra-na ap-ma za-ak-ke-iš-da na-an-ri m.Zi-iš-ša-u-išše-ra-iš ma-ra

58 (irtiba) 3 qa / w.ha-su-ur m.Za-ir-na-mi-ya du-ša f.kur-taš h.Da-iz-za-rak-ka-na ap-ma za-ak-ke-iš-da na-an-ri m.Zi-iš-ša-u-iš še-ra-iš ma-ra

7 (irtiba) 1 BAR 1 QA / w.ha-su-ur m.Za-ir-na-mi-ya du-š f.kur-taš h.Aš-ka-man-da-na ap-ma za-ak-ke-iš-da na-an-ri m.Zi-iš-ša-u-iš še-ra-iš ma-ra

2 / w.kaz-la m.Ha-ku-ma du-ša 60 m.pu-hu m.Iš-ku-ud-ra-ip un-ra 1 QAap du-nu-iš-da zip-pi-ma d.ITU.lg 1-na

Pap 75 (irtiba) 2 BAR 4 QA ma-ak-ka h.be-ul 18-um-me-ma

(i)Mi-ri-in-za-li « HAL» hal-me-ma (ii) a-ak ha-du-iš h.be-ul 18-um-me-ma ha-du-ka (iii) pap am-ma (iv) a-ak ma-ak-ka (v) maz-zi-ka (vi) šu-tur da-ka ha-aš-ša-ka h.kan-ti-ma

(i)	(ii)	(iii)	(iv)	(v)	(vi)
1		pap 1		2 BAR ½	½ w.pi-ut
2ME 1		pap 2ME1	71(ir.)2BAR 4QA	5(irt.) 1 BAR 6QA	1ME 23(irt.) 2 BAR w.ha-su-ur
59(irt.)1BAR	1	pap 60(irt.) 1BAR	4		56(irt.) 1 BAR w.kaz-ia
12 (irt.) 1BAR		pap 12			12(irt.) 1 BAR w.ir-taš-ti-iš
12		pap 12			12 w.šap zi-ti-ka
Pap2 ME 85(irt.)2pap1		pap 2ME 86 2BAR	pap75(irt.)2BAR	pap 6(irt.)1BAR	pap 2 ME 4(irtiba)w.mi-ik-tam
			4 QA	1QA	1 BAR ½ šu-tur da-ka.
h.Da-Iz-za-rak-ka kur-min m.Mi-iš-ši-ya-ma-na m.Aš-ba-ya-u-da m.ha-tur-ma-ak-ša m.Da-ut-te-na					
h.e-ti-ra-na					

PAP hi mu-iš-ši-in h.be-ul 18-um-me-man-na hu-ud-da-ka ap-pa h.kan-ti-ma maz-zi-ka/da hu-be uk-ku 1 rap-tam a-ak 1 hi-du PAP 2 UDU.NITÁ.lg m.Mi-iš-ši-ya-ma-na a-ak m.Aš-ba-ya-u-da a-ak m.Da-ut-ti-ya-na PAP 3 be-ud-da su-ut hu-ut-ta-iš h.ul-hi.lg m.sunki-na ma kap-pa-ka me-ni UDU.NITÁ.lg hu-be m.Ra-iš-da-ma hi-še m.ba-te-ra hi kur-ma-u-ut

(i) uk-ka-ap ta-ka	(ii) a-ak du-ka	(iii) maz-zi-ka	
1 bar			½ w.pi-ut
19	11	8	w. Ha-su-ur
2	1 bar	1(irtiba) 2 bar	w.kaz-la
PAP 21(irtiba) 1 bar	PAP 11(irtiba) 1 bar ½	PAP 9(irtiba) 2 bar ½	pap hi m.Mi-ud-du-zi-
.			ya me-ni 88 w.ša-u-
.			mar-raš ½ w.ša-u-war
.			-raš ha-rak-ka
29	20	9	w.ha-su-ur
1		1	w.kaz-la
PAP 30	PAP 20	PAP 10	PAP hi M.Par-da-xx
.			me-ni 90 w.ša-u-mar-
.			raš ha-rak-ka
1	1		w.ir-taš-ti-iš
2	1	1	w.ha-su-ur
PAP 3	PAP 2	PAP 1	PAP hi m.Man-ya-xx-
.			xx
7	5	2	w.ha-su-ur
2	1	1	w.kaz-la
PAP 9	6	3	PAP hi m.xxx-na me-
.			ni 27 w.ša-u-mar-raš
.			ha-rak-ka .
1	1		w.ha-su-ur
1	1		w.kaz-la
PAP 2	PAP 2	PAP	PAP hi m.XX-Iš
PAP 65(irtiba) 1 bar	pap 41 (irtiba) 1 bar ½	pap 23(irtiba) 2 bar ½	PAP hi h.be-ul 19-um-
.			me-man-na w.mi-ik
.			-tam h.Da-iz-za-rak kaš

12 / w.šap zi-ti-ka 3 (irtiba) 2 BAR 3 QA / w.kaz-la PAP 15 (irtiba) 2 BAR 3 QA / w.mi-ik-tam h.Pir-ra-xx m.Mi-iš-ši-ya-ma-na ku-iz m.Pir-ra-du-ka du-iš PAP 1 BAR /w.ha-su-ur m.Su-x-ya-taš xxxxx m.kur-taš h.xx-ša-mar xx2-na pa-ri-iš.....

36/ w.ha-su-ur 9 f.kur-taš h.Ku-ti-ma-na-iš f.kur-taš-be xx ap za-ak-ke-iš PAP 52 (irtiba) 1 BAR 3 QA w.mi-ik-tam ma-ak-ka h.be-ul 19-me-ma h.Da-iz-za-rak-ka-na

(i)mi-ši-na h.be-ul 18-um-me-ma ha-ša-ir-rak-ka (ii) a-ak ha-du-iš h.be-ul 19-me-ma ha-du-ka (iii) PAP am-ma (iv). a-ak ma-ak-ka (v) a-ak maz-zi-ka (vi) a-ak šu-tur da-ka ha-

aš-ša-ka h.kan-ti-ma

(i)	(ii)	(iii)	(iv)	(v)	(vi)	
$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	pap 1 bar			1bar	w.pi-ut
1 me 23 2bar	38	pap 1 me 61 2bar	36 1 bar		1me 25 1bar	w.ha-su-ur
56 1bar	1	pap 57 1bar	3 2bar3QA		53 1bar7 QA	w.kaz-la
12	2	pap 14 1bar			14 1bar	w.ir-taš-ti-iš
12		pap 12	12			w.Šap zi-ti-ka
pap2me4 1bar $\frac{1}{2}$	pap 41 $\frac{1}{2}$ bar	pap 2me 45 2bar	pap52 3QA	pap	pap1me93 1bar7QA	w.mi-ik-dam
Su-tur da-ka h	Da-iz-za-rak-ka	kur-min	m.Mi-iš-ši-ya-ma-na-na	m.Aš-ba-ya-u-da	m.ha-tur-ma-ak-ša	
m.Da-ut-te-na	h.e-ti-ra-na					

PAP hi mu-iš-ši-in h.be-ul 19-me-man-na hu-ut-ta-ka h.be-ul 19-um-me-ma d.ITU.lg

d.Ba-ki-ya-ti-iš-na/na-ma ha-aš-ša-ka

H:(ترجمه پرفسور هلك) (i) Deposited to their (accounts), (ii) received, (iii) withdrawn. [In lines 2-5 cols.i-iii are omitted in the translation.] *Kazla* (for) Upizza;he did not expend (the amount “withdrawn” in col.iii on) the herd; then 45 *šaumarraš* were brought in . *Kazla* (for) Babaka; 27 *šaumarraš* were

brought in. *Kazla* (for) Midduziya; 18 *šaumarraš* were brought in. this (is) the total (of) fruit (in) the 18th year, (at) Dazzarakka.

2 (*irtiba* of) *kazla* Hakuma received, and gave (it) as *zippi* to Skurian “boys,” (for) 1 moth, (at) Dazzarakka.[Category M]

1 BAR (of) apples(?) Tarkawiš and his companion(s) received, and gave (it) as rations to workers, 2 (persons), for a period of 5 days. [Category P]

6(*irtiba* of) apples(?) Zarnamiya received, and paid (it) to (female) workers at Šimparra. He says: “Ziššawišordered (it).” [Category M]

58 $\frac{3}{30}$ (*irtiba* of) apples(?) Zarnamiya received, and paid (it) to (female) workers at Dazzarakka. He says: “Ziššawiš ordered (it).” [Category M]

7 $\frac{11}{30}$ (*irtiba* of) apples(?) Zarnamiya received, and paid (it) to (female) workers at Aškamanta.He says: “ Ziššawiš ordered (it).” [Category M]

2 (*irtiba* of) *kazla* Hakuma received , and gave as *zippi* to 60 Skudrian “boys” 1 QA each, (for) 1 month . [Category M]

Total 75 $\frac{24}{30}$ (*irtiba* of fruit) dispensed in the 18th year .[See line 26, col.iv.]

(i) In (accordance with) a sealed document of Mirinzali, (ii) and provided (for) provisions in the 18th year, (iii) total on hand, (iv) and dispensed, (v) withdrawn, (vi) carried forward (as) balance and reckoned at the storehouse. [In lines 21-26 cols. I-vi are omitted in the

translation.] figs, apples(?), *kazla.irtaştış*,ed *şap*. Fruit carried forward (as) balance (at) Dazzarakka, entrusted to Mişşiyamana, (and) to Aşbayauda the *haturmakşa*, (and) Datena the *etira*.

This whole account was made (in) the 18th year.

With (lit. "upon") what was withdrawn at the storehouse (i.e. the $6\frac{11}{30}$ *irtiba* in line 26, col.v), Mişşiyamana and Aşbayauda and Datena, total 3 (persons), made a *sut*: 1 (male) goat and 1 (female) goat, total 2 small attle. They were attached to the royal estate. Then we entrusted those small cattle to Raşdama the herdsman.

.(i) Deposited to their (accounts), (ii) and received, (iii) withdrawn. [In lines 35-51 cols.i-iii are committed in the translation.] Figs, apples(?), *kazla*, this (being) the total (for) Midduziya; then 88 $\frac{1}{2}$ *şaumarraş* were brought in . *Apples*(?), *kazla*, this (being) the total (for) Parda...(?); then 90 *şaumarraş* were brought in. *Irtaştış*, *apples*(?), this (being) the total (for) Many...(?) *Apples*(?), *irtaştış*, this (being) the total (for) ...ş. This (is) the total (for) the 19th year (of) fruit (at) Dazzarakka.

12 (*irtiba* of)ed *şap* [see line 25, col.vi, and line 67 , col.iv], $3\frac{23}{30}$ (*irtiba* of) *kazla* [see line 65, col.iv], total $15\frac{23}{30}$ (*irtiba* of) fruit Mişşiyamana took (to the place) Pirra...(?). Pirratamka received (it).[Category A]

1 BAR (of) apples(?) Su..yatas(?), assigned(?) by Pirri..(?), Şakka and Nabbeş(?)20+x workers(?) went(?) from(?) (the place) ...şa (for?) 2 [Category R]

36 (*irtiba* of) apples(?) he (they?) paid to 9(?) (female?) workers(?) at Kutima.....(female?) workers(?) ...[Category M]

Total $52\frac{13}{30}$ [see note as] (*irtiba* of) fruit(?) dispensed, in the 19th year, at Dazzaraka.

. (i) Carried over (as per) the account in the 18th year, (ii) and provided (for) provisions in the 19th year, (iii) total on hand, (iv) and dispensed, (v) and withdrawn, (vi) and carried forward (as) balance and reckoned at the storehouse.[In lines 63-68 cols.i-vi are omitted in the translation.]Figs, apples(?), *kazla*, *irtaştış*,ed *şap*. Fruit carried forward (as) balance (at) Dazzarakka, entrusted to Mişşiyamana, (and) to Aşbayauda the *haturmakşa*, (and) Datena the *etira*.

This whole account was made (for) the 19th year , and was reckoned in the 19th year, in the seveth month.

- (۲) (۱) ۶ گاری (۲) ۱ گاری (۳) ۵ گاری (۴) محصول گیاهی گردو(۹) شخص اولیزا/اوپیزا جای آن نبرد/نرفت سپس ۴۵ جیره گیاهی «شاید نوعی لقمه مخلوت دانه و آرد و شیر که در ترکی به آن قوود می گویند» ساخت .
- (۳) (۱) ۳ گاری (۲) صفر (۳) ۳ گاری (۴) محصول گیاهی گردو/؟ شخص با بکا ۲۷ یاشائو وارش گیاهی/جیره گیاهی ساخت.
- (۴) (۱) ۲ گاری (۲) صفر (۳) ۲ گاری محصول گیاهی گردو/؟ شخص میودوزیا/گیودوزیا ۱۸ جیره گیاهی ساخت .
- (۵) (۱) مجموع می شود ۱۱ گاری (۲) مجموع می شود ۱ گاری (۳) مجموع می شود ۱۰ گاری (۴) مجموع می شود این صندوقهای چوبی / کیسه گیاهی در تاریخ سال باشد به هیجدهمین در مکان آسیاب .
- (۶) ۲/ محصول گیاهی گردو/؟ شخص هاکوما/فاکوما گرفته به ۶۰ بچه مذکر/پسر سکوترایی آرد کننده آنرا د(7)اد زمان ماه باشد برای ۱ زمان/برای ۱ ماه در مکان آسیاب .
- (۸) ۱ بار (منظور بار چهار پا) / بارگیاهی کشمش؟ شخص تارکا اوویش و/بعلاوه شخص یاری دهنده اش/شریکش گرفته به آسیاب کنندگان (9)به عنوان دستمزد آن را دادند به ۲ نفر برای مدت ۵ روز .
- (10) ۶ /محصول گیاهی کشمش؟ شخص زاییرنامیا گرفته برای گارگران موئنث در مکان تیمبارنا/شاید مکان سنگ نوشته باشد نگهداری شدن/ساکیش(11)دا می فهماند دستور است از زیشائویش .
- (12) ۵۸ گاری ۳ کیسه / محصول گیاهی کشمش/؟ شخص زاییرنامیا گرفته برای گارگران موئنث در مکان آسیاب باشد (13)نگهداشتن می فهماند است به دستور زیشائویش .
- (14) ۷ گاری ۱ بار ۱ کیسه / محصول گیاهی کشمش شخص زاییرنامیا گرفته برای گارگران موئنث در مکان آشکاماندان باشد(15) نگهداری می فهماند است به فرمان زیشائویش .
- (16) ۲ / محصول گیاهی گردو/کازلا شخص هاکوما گرفته برای ۶۰ بچه مذکر سکوترایی هر کدام (17) ۱ کیسه برای زمان یک ماه .
- (18) مجموع می شود ۷۵ گاری ۲ بار ۴ کیسه برای خوردن زمان سال باشد به هیجدهمین.
- (19) (i) طبق سند دریافت شخص مرینزالی /مرینزالی جمع کرده در انبار(ii) و محصول به دست آمده به سال هیجدهم(iii) مجموع ب(20)اشد/برده شده (iv) و خورده شده (v) مانده (vi) رسانده تحویل داده در داخل سیلو.
- (21) (i) ۱ گاری (ii) صفر (iii) می شود/مجموع ۱ گاری/۳۰ کیسه (iv) صفر (v) ۲ بار و نیم/۲۵ کیسه (vi) نیم بار/۵ کیسه ، محصول گیاهی انجیر .

- (22) (i) ۲۰۱ گاری (ii) صفر (iii) مجموع ۲۰۱ گاری (iv) ۷۱ گاری ۲ بار ۴ کیسه (v) ۵ گاری ۱ بار ۶ کیسه (vi) ۱۲۳ گاری ۲ بار، محصول گیاهی کشمش/؟/آسور .
- (23) (i) ۵۹ گاری ۱ بار (ii) ۱ گاری (iii) ۶۰ گاری ۱ بار (iv) ۴ گاری (v) صفر (vi) ۵۶ گاری ۱ بار ، محصول گیاهی گردو/؟/ .
- (24) (i) ۱۲ گاری ۱ بار (ii) صفر (iii) مجموع /می شود ۱۲ گاری ۱ بار (iv) صفر (v) صفر (vi) ۱۲ گاری ۱ بار ، محصول گیاهی بادام/ایرتاشیتیش/؟/ .
- (25) (i) ۱۲ گاری (ii) صفر (iii) مجموع /می شود ۱۲ گاری (iv) صفر (v) صفر (vi) ۱۲ گاری ، محصول گیاهی جیره آرد شده .
- (26) (i) مجموع /می شود ۲۸۵ گاری ۲ بار (ii) مجموع /می شود ۱ گاری (iii) مجموع ۲۸۶ گاری ۲ بار (iv) مجموع ۷۵ گاری ۲ بار ۴ کیسه (v) مجموع ۶ گاری ۱ بار ۱ کیسه (vi) مجموع ۲۰۴ گاری ۱ بار و نیم ، چوبی صندوق/پوشش سقف دار رسانده (27) تحویل داده در آسیاب ، محیا (28) کننده شخص قیچی یامانا/میشی یامانا ، شخص آشیاباودا/آچیاپاراودا شخص فرستنده/؟/ ، شخص دا اوتینا محل عمل آوری /مزرعه /یئتیران/اکتیرانا
- باشد/مجموع این را بررسی تاریخ باشد سال به هیجدهمین انجام شد/برداشته (30) شد. باشد در سیلو انبار کردن/جمع کردن به خاطر آنها ۱ بز و ۱ بز ماده می شود ۲ (31) علف خوار باشد شخص قیچی یامان/میشیامان و آشیابا اودا و دائوتیا(32) نا می شود سه نفری که پوست برمی داشتند در مکان زندگی شاه در قبل، (33) سپس علف خوارها را به شخص رایشدا نام شخص حمل کننده /چوپان همراه کردیم/ سپردیم.
- (34) (i) محموله به انبار/بار تحویل به انبار (ii) و گرفته شده (iii) مانده/اضافی
- (35) (i) ۱ بار (ii) نیم بار (iii) نیم بار ، محصول گیاهی انجیر (36) (i) ۱۹ گاری (ii) ۱۱ گاری (iii) ۸ گاری ، محصول گیاهی کشمش/آسور (37) (i) ۲ گاری (ii) ۱ بار (iii) ۱ گاری ۲ بار ، محصول گیاهی گردو/؟/ (38) (i) می شود/مجموع ۲۱ گاری ۱ بار(ii) می شود/مجموع ۱۱ گاری ۱ بار و نیم (iii) می شود/مجموع ۹ گاری ۲ بار و نیم ، مجموع این را شخص میودوزیا/گیودوزیا سپس ۸۸ محصول گیاهی یاشائوواراش/قاوود و نیم یاشائوواراش ساخت .
- (39) (i) ۲۹ گاری (ii) ۲۰ گاری (iii) ۹ گاری ، محصول گیاهی کشمش/؟/ (40) (i) ۱ گاری (ii) صفر (iii) ۱ گاری ، محصول گیاهی گردو/؟/ (41) (i) مجموع ۳۰ گاری (ii) مجموع ۲۰ گاری (iii) مجموع ۱۰ گاری ، مجموع این را شخص پارداد... سپس ۹۰ محصول گیاهی یاشائوواراش ساخت.

(42) (i) ۱ گاری (ii) ۱ گاری (iii) صفر ، محصول گیاهی بادام/ایرتاشتیش (43) (i) ۲ گاری (ii) ۱ گاری (iii) ۱ گاری ، محصول گیاهی کشمش/آسور (44) (i) مجموع ۳ گاری (ii) مجموع ۲ گاری (iii) مجموع ۱ گاری ، مجموع ای را شخص مانیا....

(45) (i) ۷ گاری (ii) ۵ گاری (iii) ۲ گاری ، محصول گیاهی کشمش/آسور (46) (i) ۲ گاری (ii) ۱ گاری (iii) ۱ گاری ، محصول گیاهی گردو؟ (47) (i) مجموع ۹ گاری (ii) مجموع ۶ گاری (iii) ۳ گاری ، مجموع این را شخص ...نا سپس ۲۷ محصول گیاهی یاشائووار اش/قاوود ساخت .

(48) (i) ۱ گاری (ii) ۱ گاری (iii) صفر ، محصول گیاهی کشمش/آسور (49) (i) ۱ گاری (ii) ۱ گاری (iii) صفر ، محصول گیاهی بادام/ایرتاشتیش (50) (i) مجموع ۲ گاری (ii) مجموع ۲ گاری (iii) مجموع صفر، مجموع ای را شخص ...یش (51) مجموع این را تاریخ باشد به سال نوزدهمین صندوق چوبی در آسیاب

(52) ۱۲ / محصول گیاهی یاشال/خوراک آرد شده (53) ۳ گاری ۲ بار ۳ کیسه محصول گیاهی گردو؟ (54) در جمع ۱۵ گاری ۲ بار ۳ کیسه پوشش سقف دار چوبی به مکان پیرا... شخص قیچی یامانا برد ، شخص پیراتوکا/بیراتوتا گرفته . (55) می شود ۱ بار / محصول گیاهی کشمش/آسور شخص سو...یاتاش ... به خانه شخص بیر... شخص (56) شاکا شخص متصدی معبد ۲۰+ ؟ کارگر در مکان ...شاوار ... برای ۲ (57) نفر برد.....

(58) ۳۶ / محصول گیاهی کشمش/آسور ۹ مؤنث کارگر در محل (59) کوتیمانیش مؤنث گریان ... آن را آرد کردند

(60) مجموع ۵۲ گاری ۱ بار ۳ کیسه/صندوق پوشش سقف دارچوبی برای خوردن تاریخ باشد به سال نوزدهم در آسیاب. (61) (i) در گذشته/گیچینه تاریخ باشد به سال هیجدهم منتقل شده (ii) و مقدار به دست آمده در تاریخ باش به سال نوزدهم (62) (iii) مجموع می شود (iv) و خوردن (v) و مانده/اضافه (vi) و رسانده تحویل داده درون سیلو .

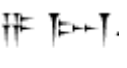
(63) (i) نیم بار/۵ کیسه/جعبه (ii) نیم بار (iii) مجموع ۱ بار (iv) صفر (v) صفر (vi) ۱ بار ، محصول گیاهی انجیر (64) (i) ۱۲۳ گاری ۲ بار (ii) ۳۸ گاری (iii) مجموع ۱۶۱ گاری ۲ بار (iv) ۳۶ گاری ۱ بار (v) صفر (vi) ۱۲۵ گاری ۱ بار ، محصول گیاهی کشمش/آسور

(65) (i) ۵۶ گاری ۱ بار (ii) ۱ گاری (iii) ۵۷ گاری ۱ بار (iv) ۳ گاری ۲ بار ۳ کیسه/جعبه (v) صفر (vi) ۵۳ گاری ۱ بار ۷ کیسه/جعبه، محصول گیاهی گردو/آسور

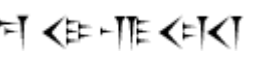
(66) (i) ۱۲ گاری ۱ بار (ii) ۲ گاری (iii) مجموع ۱۴ گاری ۱ بار (iv) صفر (v) صفر (vi) ۱۴ گاری ۱ بار ، محصول گیاهی بادام/ایرتاشتیش

دو زبان نشانگر این است که این کلمه ریشه بسیار کهنی دارد و چون این میوه قابلیت حمل در مسافت طولانی و مدت مدید را دارد یکی از جیره های جنگی بوده که بسیار مورد استفاده بوده.

نکته: کلمه (aš in-ni ki-ti-iš) را هلك he did not expend the herd ترجمه کرد ه است ، درست است که in-ni به تنهایی معنای نه و منفی را دارد ولی در اینجا با نشان aš آمده که به معنی زمین و پائین است این کلمه در مجموع می تواند تلفظ ašini را داشته باشد به معنای به زمین ریختن یا ریختن در انبار یا خالی کردن بار که بعد از آن کلمه kitiš آمده به معنای رفته یعنی بار را تخلیه کرده و رفته و بعدها geni از آن ۴۵ گاری کاووت/جیره برای زنده ماندن(yaşauwaraš) تهیه کرده.

نکته: کلمه را می توان به صورتهای ha-rak/ghay-rak/a-rak خواند که دارای معانی ساختن ، جدا کردن است که به همراه yaşauwaraš می تواند معنای ساخت محصول گیاهی یاشائو وارش باشد، که در اینجا از گردو ساخته شده است.

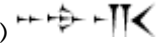
نکته: در خط سوم لوحه نام (kiši.ba ba-ak-ka) آمده که می تواند معنای باشد بزرگ که مانند نامهای امروز در ترکی مانند بویوک ، بویوک خان و یا به صورت با باکا به معنی باشد بینا یا هوشیار، در زبان ایلامی ba دارای معنای باشد است که می تواند تلفظ la/ula را نیز داشته باشد چون ایلامیان برای یک نشان چندین تلفظ در نظر می گرفته اند. ba در انگلیسی در بعضی موارد می تواند به جای مانده از زبان ایلامی باشد که نمونه هایی می شود مثال زد (ba gey , ba yighi) bag باشد پوشش باشد جمع شده (ba yighghi) baggage باشد جمع شده /اثاثیه /واگن بار (ba yighi) baggy کیس دار ،باشد جمع شده (ba ust) bast پوسته درخت/باشد روی/باشد پوست که خود کلمه پوست pust به معنای باشد روی/بالا که می تواند از این رابطه پیروی کرده باشد ، (basket ba askit) باشد رساندن /سبد، bat(ba at) مثل برق رفتن /باشد اسب /باشد انداختن

نکته : کلمه ghiš.mi-ik-tám را هلك میوه (fruit) ترجمه کرده است ، این کلمه را می توان به صورت ghiš.giyiktam نیز تلفظ کرد که می تواند معنای پوشش چوبی سقف دار را داشته باشد که جعبه یا صندوق می توان گفت.این کلمه را با تلفظ (izgidtam/izgiktaum) نیز می توان خواند که معنای تخم آرد شده یا له شده را می رساند.

نکته: نشان در خط پنجم برای نشان دادن تاریخ به کار رفته که هلك آن را (aš) نام گذاری کرده که برای مکان نیز به کار برده است ، (aš) در ایلامی به معناهای مکان ، زمین ، پائین و با تلفظ (yaš) به معنای تاریخ وسنه به کار می رفته .

نکته : کلمات را هلك يك كلمه در نظر گرفته و آن را سال معنا کرده در صورتی که هر دو نشان کلمه مستقلی بوده و هر کدام معنای خودش را دارد به معنای باشد است و (yeal/ul) به معنای سال ، کلمه ترکی و انگلیسی سال مشابه هم است و کهن بودن این کلمه را می رساند و اینکه زمانی این دو زبان از یک ریشه جدا شده اند.

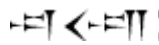
نکته : نام مکان (Daizaraka) می تواند به معنای در مکانی که عمل آرد کردن انجام می شود باشد ، در اینجا (Da) به عنوان پیشوند و به معنای «در» به کار رفته که در ترکی امروز به شکل پسوند به کار می رود مانند گونده-در آفتاب ، داردا-در کوچه/در تنگنا ، تهراندا-در تهران خود کلمه «در» در فارسی شاید تغییر یافته همین کلمه ایلامی باشد. کلمه (izaraka) نیز کلمه مستقل که معنای آرد کردن را دارد امروزه به صورت آزمک یثری می تواند مورد استفاده باشد.

نکته : کلمه در خط ششم لوحه را هلك پسر معنا کرده است، این کلمه با تلفظ (kiši.ulughu) به معنای متولد شده مذکر است که همان پسر است که هلك آن را (puhu) تلفظ کرده .

نکته: نشان (ip) که دارای تلفظهای (hip/lar/ib) نیز است نشان جمع بستن است که به صورت پسوند می آید که در این جا برای جمع بستن سکودرایی به کار رفته (Iškudralar/Iškudrahip) ، (hep) در ترکی امروز نیز به معنای «همه و کل» به کار می رود .

نکته: کلمه (zipima/azibima/zilar ulima) در اینجا به معنای برای آرد کردن به کار رفته امروزه نیز می توان از این کلمه ایلامی استفاده کرد و معنا را فهماند.

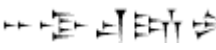
نکته: نشان (ap/ul) به معنای آنرا آمده که امروز (ul) در ترکی معنای «آن و او» را دارد.

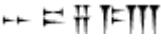
نکته : کلمه به معنای دادن به کار رفته که در ترکی امروز (dunuwišda) به معنای باز گرداندن به کار می رود. هلك برای نشان فقط تلفظ را در نظر گرفته در صورتی که این نشان میتواند تلفظهای du/tu/tut/dud را نیز داشته باشد.

نکته: برای نشان هلك تلفظهای an/dingir را در نظر گرفته که در اینجا به معنای زمان آمده است ، این نشان قبل از کلمات مربوط به نام خدایان و زمان در آغاز کلمه جای می گیرد که نشان دهد کلمه مربوط به زمان یا خدایان است. an در ترکی امروز به معنای فهم ،زمان و مادر مورد استفاده است و تلفظهای dinghir/tanghri/tanri نیز نام خدای یکتا است که شاید معنای نابود کننده تاریکی را داشته باشد. این کلمه می تواند از دو بخش tin که معنای سیاهی،روح، لبه، دود و ghir/kir که معنای نابود کننده ، خردکننده را داشته باشد که همان خدای نابود کننده تاریکی که خدای آسمان (guw) (anna) یعنی خورشید است نام خدای آسمان در نوشته های اکدی به صورت (mortak) نیز آمده (mor) در ترکی امروز

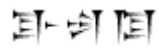
به معنای رنگ آبی آمده است که نمودی از آسمان است و (tak) نیز به معنای آویختن که می توان این کلمه را از منظر زبان ترکی امروز این گونه معنا کرد آویخته در آسمان یعنی همان خورشید یا خدای آسمان .

نکته: کلمه (itü) را هلک به معنای ماه آورده است این کلمه می تواند تلفظ (ay) را داشته باشد و هلک این تلفظ را شاید از تلفظ ماهانه گرفته باشد که در عربی نیز داریم عایدی به معنای مقرری که در ترکی می تواند به صورت آلیق باشد.

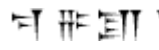
نکته: کلمه (kişi.akayarişi) را هلک شریک معنا کرده معنای این کلمه می تواند به صورت شخص مذکری که یاری دهنده است باشد که می تواند معنای شریک را هم داشته باشد، این کلمه طبق تلفظ هلک می تواند معنای (ak-ka) آنکه (ya-işi) پخش کننده تقسیم کننده کار را که می تواند معنای شریک را نیز داشته باشد.

نکته: کلمه را هلک کارگران معنا کرده است معنای این کلمه میتواند آسیاب کنندگان باشد ، این کلمه از چند بخش تشکیل شده (kişi)

به معنای مذکر و (gur) به معنای بسیار و (zahip/zalar) به معنای آسیاب کنندگان/خرد کنندگان . (zalar) امروزه به صورت (azalar) تلفظ می شود.

نکته: کلمه (galima) را هلک (rations) به معنای جیره ترجمه کرده است ، این کلمه به معنای دستمزد و آمدن در الواح گلی تخت جمشید بسیار به کار برده شده که امروزه نیز در زبان مردم ترک به کار می رود و یکی از کلماتی است که رابطه تنگاتنگ زبان ترکی با ایلامی را ثابت می کند ، هاردان گلیبسن /از کجا آمدی ، گلپرون هارداندی /در آمد تو از کجا است.

نکته: کلمه را هلک (period) به معنای دوره زمانی ترجمه کرده است ، این کلمه می تواند تلفظ (ghatuma) یعنی به مقدار یا به مدت یا به تعداد که در زبان ترکی (ghat) معنای لا/تا/تعداد/مقدار را دارد و پسوند (ma) در معنای «به/در/برای» است که در اینجا به معنای برای مدت ۵ روز آمده ،مثال یاریمایا برای یارم .

نکته: کلمه (ghiş.asur/hasur) را هلک سیب ترجمه کرده و جلوی آن علامت سوال گذاشته که از این ترجمه اطمینان ندارد، چون این محصول گیاهی راههای طولانی جابجا می شده نمی تواند سیب باشد و از آن برای ساخت جیره ماندنی که مستلزم خشک بودن است ساخته می شده مانند انجیر (liut) ، این نام می تواند کشمش باشد که با بادام و گردو و دانه های دیگر مخلوط شده و خرد و له می شده و به عنوان جیره انرژی زا مورد استفاده قرار می گرفته که امروزه به نام قاووت آنرا بیشک دیده ایم.

نکته: کلمه (ha-du-iš) را هلك (provided) ترجمه کرده است به معنای ارائه شده ، این کلمه با تلفظ (ghatuiš) می تواند معنای مقدار باشد که با کلمه بعدی با تلفظ (ghatuka) به معنای به دست آمده است که در مجموع «مقدار به دست آمده در سال هیجدهم» است. کلمه (haduka) را هلك (provisions) ترجمه کرده با معنای تدارکات .

نکته: کلمه (am-ma) را هلك (on hand) ترجمه کرده این کلمه می تواند به معنای فرستاده شده یا رفته با تلفظ (lam/ma/ulama) باشد.

نکته: کلمه (šu-tur) با تلفظ (chutur) می تواند به معنای رساندن باشد که با کلمه چاتدیرماق در ترکی رابطه داشته باشد این کلمه را هلك (carried) معنا کرده است .

نکته: کلمه (ta-ka) به معنای تحویل دادن آمده که در ترکی امروز به معنای «آویختن /برقرارکردن» است که می تواند معنای تحویل دادن را برساند. خود کلمه تحویل به نظر می رسد که از این کلمه ایلامی به یادگار مانده.

نکته: کلمه (hašaka) به معنای داخل یا خالی کردن آمده که با کلمه ترکی آشاقا رابطه مستقیم دارد به معنای پائین که خود کلمه «پائین» از دو بخش «پا» به معنای «باشد» و «ئین» به معنای «زیر و فرو دست» . این کلمه با تلفظ (ašada) به معنای چپ کرد یا ریخت است که امروزه به صورت «آشیردی» مورد استفاده است.

نکته: کلمه (kandima) امروزه در ترکی به سیلوی نگهداری غلات و آرد (kandi) می گویند که هزاران سال پیش ایلامیان نیز همان کلمه را به کار می بردند، کلمه (kan) بسیار کهن است که اجداد انسانها به سوراخ کنده شده در زمین اطلاق می کردند ، این سوراخها گاهی برای زندگی و گاهی برای نگهداری غذا استفاده می شده است ، کلماتی مانند کند/روستا ، کندو/انبارغله/سیلو/لانه زنبور، خانه ، کان /معدن ، کندن هم خانواده با کلمه (kan) ایلامی است.

نکته: از خط ۲۱ تا خط ۲۵ لوحه نام چند میوه آمده که گویا له یا آسیاب شده و مخلوط شده و از آن جیره یا لقمه غذایی می ساخته اند، (piut/liut) با معنای انجیر که درون آن به شکل علفهای ریز است که نام اولی اوت بر روی آن گذاشته اند یعنی «باشد علف» ، (asur/hasur) به معنای کشمش که آسور در زبان ایلامی می تواند معنای آویختن باشد که منظور آویختن برای خشک شدن است، در باره (kazla/kuz ula) هم که در پیش صحبت کردیم، (irtastiš/ghirtaštiš) که می تواند معنای «شکننده دندان» که احتمال بادام باشد و چون نشان (taš) دارای تلفظ (ur) نیز است آن را می توان (hirurdiš/ghirurdiš) نیز خواند.

نکته: در خط ۲۸ و ۲۹ لوحه به دو کلمه (kiši.haturmakša/gaturmakša) و (aš.etirana/ektirana) را هلك ترجمه نکرده و به صورت ایتالیک آورده ، کلمه اول میتواند معنای شخص آورنده و تخلیه کننده باشد به صورت «گتیرمک آشا» و کلمه دوم با تلفظ (aš.ektirana) به معنای «به مکان کشت یا مزرعه» که صاحب مزرعه داثوتنا است.

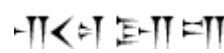
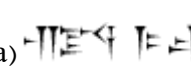
نکته: کلمه (muišin/gurišin) در خط ۲۹ لوحه را هلك (whol account) ترجمه کرده است، این کلمه با تلفظ (gurišin) معنای بررسی کردن را دارد.

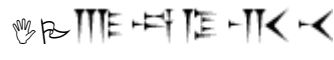
نکته: کلمه (gu-ut-ta-ka) را هلك (was made) ترجمه کرده است ، این کلمه با تلفظ (gutaka) به معنای برداشتن و یا انجام دادن است. ایلامیان برای ساختن از کلمه (kuyuta) استفاده می کرده اند به معنای جدا کردن و ساختن البته برای فرستادن نیز از این کلمه بهره می بردند.

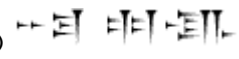
نکته: کلمات (hu-be/laar uk-ku) در خط ۳۰ لوحه معنای «به خاطر آنها» است که با در نظر گرفتن کلمه قبل یعنی (mazika) می تواند معنای «به خاطر یا برای انبار کنندگان» را داشته باشد که در تورکی امروز به صورت «اونلار اوچون/اولار اوچون» در آمده است.

نکته: کلمه (gal/rap-lir) را هلك به صورت (raptam) تلفظ کرده است ، در لیست تلفظ نشانهای میخی ایلامی هلك نشان (rap) تلفظ (gal) را نیز دارد و چون (tam) دارای تلفظ (lir) نیز است پس این کلمه را به صورت (galir) به معنای بز نر می توان خواند.

نکته: کلمه (hidu) را نیز می توان به صورت (gidu) خواند که امروزه در ترکی به آن (gechu) به معنای بز ماده می گویند. شاید علت انتخاب این اسامی از طرف ایلامیان برای بز نر و ماده این بوده که بز نر بر روی آدم می آمده و حالت مبارزه داشته و بز ماده فرار می کرده.

نکته: کلمات و (suyut/su-ut) در خط ۳۲ لوحه به معنای «عمل پوست کندن» را انجام دادن است که هلك آنرا (made a sut) معنا کرده است که با کلمه بعدی (aš.ulghi/ulhi-miš zundiyyinima) معنای سه شخصی که پوست میکنند در مکانی که شاه است یا خانه شاه /قصر قبلاً ، کلمه قبل که در آخر آمده (&kap-pa-ka) امروزه در ترکی به صورت قاباقا/قاباقجا که درست مانند اجداد ایلامی استفاده می شود و کلمه قبل عربی نیز برگرفته از همین کلمه ایلامی است.

نکته: کلمه (udu neyita-miš-ghulaar) معنای «غلف خواران را» داراست که امروزه به زبان ترکی میتوان چنین خواند (udun yiyanlar/udun yeyighilaar) .

نکته: کلمه (kiši.batera/ulatera) را هلك (herdsman) ترجمه کرده به معنای چوپان که می تواند شخصی باشد که راه میبرد(اولادیرا) کسی که گوسفندان را راه می برد ، چون یکی از معانی (ula) در ایلامی «بردن» است.

نکته: کلمه (kurmauwut) را هلك (we entrusted) ترجمه کرده با معنای «ما به امانت گذاشتیم» ، قورما (kurma) در ترکی امروز به معنای «بغل هم چیدن / به هم چسباندن» را نیز دارد که در اینجا از این معنا استفاده شده یعنی همراه کردن یا سپردن .

نکته: کلمه (kuiz) در خط ۵۴ لوحه را هلك (took) ترجمه کرده در صورتی که ترجمه آن «خودش برد» است که از دو بخش (kuy) یعنی «دور کردن / جدا کردن / فرستادن» و (iz) به معنای «خود» و در متون دیگر کلمه «فرستاد» را به صورت (kuyuda/kuyudka) می بینیم. پس در اینجا شخص میشییامانا/قیچی یامانا برده و شخص پیرادوکا گرفته.

نکته: کلمه (ha-aš-ša-ka/ašaka) را هلك (was reckoned) ترجمه کرده در صوتی که منظور تمام شدن ماه (an.Ba an.kiyatišnama) است یعنی تاریخ این بررسی زمان تمام شدن ماه با قیاتیش است این ماه به معنای ماه بخشش و دست و دلبازی است که کلمه (Ba) که به صورت پیشوند آمده معنای «باشد» را دارد و (nama) نیز به عنوان پسوند با معنای «به زمان» به صورت (anima) نیز می توان خواند.

در زیر لیست نشانهای به کار رفته در گل نوشته های باروی تخت جمشید از کتاب پرفسور هلك را می آورم.

Some of the signs representing numerals have other values as well, and the numerals involved are mentioned in the list of sign values. Signs used only to represent numerals are omitted from the list, but appear in the table of numerals which follows the list.

A		a, log.	DUB		dub, dup, log.
AB		ab, ap	E		e
AD		ad, af	EL		(values perhaps el, dam; see PF 1667, note a)
AG		ak	EN		en
ah see AU			EHANA		ehani (log.)
AU		ah, nh	f (det.) see SAL		
ak see AG			GAL		gal, rab, rap, Umban (log., see glossary s.v.)
AM		am	GAN		kan
AN		an, d (det.), DINGIR (log.?)	GEŠTIN		log.
ANŠE		log.	GI		ke
ap see AB			GIG		log.
ARAD		NITÁ (log.)	GIM		tem
aš see Āš			GIR		log.
Āš		h (det.)	GIŠ		is, iz, w (det.), log.
āš		aš	GUD		log.
af see AD			GURUŠ see KAL		
AŠ		az	h (det.) see Aš		
BA		ba	HA		ha
BABBAR see UD			HAL		hal, m (det.), log.
BAD		bad, bat, be	HAR		har, mar, log.
bat see PAP			HI		hi
BAR		bar, par, log.	HU		hu, MUŠEN (log.)
baf see BAD			I		i
be see BAD			I see NI		
BI		kaš, KAŠ (log.)	IA		ya
bir see PIR			IB		ib, ip
BU		bu, pu	ib see TUM		
d (det.) see AN			ID		id, it
DA		da	IG		ig, ik
daš see UN			ik see IG		
DIN		ĩn, log.			
DINGIR see AN					
DİŠ		v (det.), numeral 1			
DU		du			

IM see *Added in glossary*

IN in, log.

ip see ID

ip see TUM

IR ir

is see GIŠ

iš iš

it see ID

ITU log.

iz see GIŠ

ka see QA

KAB kab

KAK kak

KAL kal,¹¹ kan, GURUŠ (log.)

KAM kam, log.

kan see GĀN

kap see KAB

KAR kar

KAS kas, kaz, KASKAL (log.)

KASKAL see KAS

kaš, KAŠ see KI

kal see ŠU

kaz see KAS

ke see GI

KI ki

KI+MIN log. (= ditto)

KIN kin

KU ku, xīn (log.)

KU log.

kum see NE

KUR kur, wak, log.

KUŠ see ŠU

LA la

lak see šin

lg (det.) see MEŠ

LI li

lib, lip see šl

LU lu, udu (log.)

LÚ ruh (log.)

in (det.) see HAL

MA ma, log., numeral 60

MÁ ¹² log.

mak see KUR

MAN man

MAR mar

mas see MAŠ

mas see MÁŠ

MAŠ mas, maš, numeral ½

MÁŠ mas, mar

mas see MÁŠ

ME me, numeral (1 ME = 100)

MEŠ lg (postpositive det.; see above, p. 75, n. 15)

MI mi

min see SAL

MIN log. (= ditto), numeral 2

MU mu

mak see SAL

MUNUS see SAL

mar see HAL

MUŠ muš, maz

MUŠEN see HU

mus see MUŠ

NA na

NAB nab, nap

nap see NAB

NE kum

NI ni, i (log.)

NÍG ša

NITÁ see ARAD

NU nu

NUMUN log.

PA pa, log.

PAN pan

¹¹ The only known occurrence of the value kal is in DB 14:55: ka-u-kal (see Cameron in JCS XIV 64).

¹² The signs má and mar are identically written in Achaemenid Elamite.

TRANSLITERATION, TRANSLATION, AND OTHER FEATURES

85

PAP	𐬱𐬀	bap, pap, Šimut (log.), log.	šub see xib		
par see BAR			šid	𐬱𐬀𐬵	lak
PI	𐬱𐬀𐬵	pi, numeral (1 PI = 10,000)	šip see xib		
pir see rīr			Šimut (log.) see PAP		
PīR	𐬱𐬀𐬵𐬵	pir, bir, tam, zab, zap	šir see šud		
pu see BU			šu	𐬱𐬀𐬵	kat, šu, numeral (1 šu = ½)
QA	𐬱𐬀𐬵	ka, log.	šud	𐬱𐬀𐬵𐬵	šir, zir
RA	𐬱𐬀𐬵𐬵	ru	TAB	𐬱𐬀𐬵	tab, tap
raš see GAL			TAG	𐬱𐬀𐬵𐬵	tak
RAD	𐬱𐬀𐬵𐬵𐬵 ¹⁹	rad, rat	tak see TAG		
raš see BAL+BAR			tal see RI		
rap see GAL			tam see PīR		
raš see TUK			tām see GIM		
rat see RAD			tan see KAL		
			tap see TAB		
RI	𐬱𐬀𐬵𐬵	ri, tal	TAR	𐬱𐬀𐬵𐬵	tar, zil
RU	𐬱𐬀𐬵𐬵	ru	tal see UR		
ruk see LÚ			TE	𐬱𐬀𐬵𐬵	te
SA	𐬱𐬀𐬵𐬵𐬵	sa	TI	𐬱𐬀𐬵𐬵	ti
SAG	𐬱𐬀𐬵𐬵𐬵𐬵	log.	tir see DIN		
SAL	𐬱𐬀𐬵𐬵	mīn, muk, šal, f (det.), MUNUS (log.)	TU	𐬱𐬀𐬵𐬵	tu
SAL+BAR	𐬱𐬀𐬵𐬵𐬵	rak	tū see TUM		
SAR	𐬱𐬀𐬵𐬵𐬵	šar	tub see DUB		
SI	𐬱𐬀𐬵𐬵	si	TUK	𐬱𐬀𐬵𐬵	raš, tuk
SU	𐬱𐬀𐬵𐬵	su, kuš (log.)	TUM	𐬱𐬀𐬵𐬵	ib, ip, tū
SUM+IR(?)	𐬱𐬀𐬵𐬵𐬵	log.	tup see DUB		
sunhi (log.) see šāšāna			TUR	𐬱𐬀𐬵𐬵	tar, šak (log.)
SI	𐬱𐬀𐬵𐬵	si	U	𐬱𐬀𐬵𐬵	u, numeral 10
ša see NĪA			ú	𐬱𐬀𐬵𐬵	ú, log.
šā	𐬱𐬀𐬵𐬵	šib, šip, log.(?)	UD	𐬱𐬀𐬵𐬵	ud, ut, BARRAR (log.), log.
šab see X			UDU see LU		
šak (log.) see TUR			UG	𐬱𐬀𐬵𐬵	ug, uk
šal see SAL			uā see AY		
šap see X			uā see UG		
šar see SAR			UL	𐬱𐬀𐬵𐬵	ul
šē	𐬱𐬀𐬵𐬵	šē, log.	UM	𐬱𐬀𐬵𐬵	um
šī	𐬱𐬀𐬵𐬵	ši, numeral (1 šī = 1000)	UN	𐬱𐬀𐬵𐬵	un

ur	𐎠𐎢𐎡𐎣	dar, tar, ur	zir	𐎵𐎠𐎢𐎡𐎣	rib, rir, zib, zir, numeral 30
ur see ud			zir see ku		
v (det.) see dir			zir(1)	𐎵𐎠𐎢𐎡𐎣	zik
w (det.) see ur			zir(2)	𐎵𐎠𐎢𐎡𐎣	zik
x	𐎠𐎢𐎡𐎣	lab, lap	zik see zir(1)		
ya see ia			zik see zir(2)		
za	𐎠𐎢𐎡𐎣	za	zil see tar		
zab, zap see fir			zir see zin		
zi see si			zir see bud		

1	𐎠𐎢𐎡𐎣	4	𐎠𐎢𐎡𐎣	10	𐎠𐎢𐎡𐎣	70	𐎠𐎢𐎡𐎣
1	𐎠𐎢𐎡𐎣	5	𐎠𐎢𐎡𐎣	20	𐎠𐎢𐎡𐎣	80	𐎠𐎢𐎡𐎣
1	𐎠𐎢𐎡𐎣	6	𐎠𐎢𐎡𐎣	30	𐎠𐎢𐎡𐎣	90	𐎠𐎢𐎡𐎣
1	𐎠𐎢𐎡𐎣	7	𐎠𐎢𐎡𐎣	40	𐎠𐎢𐎡𐎣	100	𐎠𐎢𐎡𐎣
2	𐎠𐎢𐎡𐎣	8	𐎠𐎢𐎡𐎣	50	𐎠𐎢𐎡𐎣	1000	𐎠𐎢𐎡𐎣
3	𐎠𐎢𐎡𐎣	9	𐎠𐎢𐎡𐎣	60	𐎠𐎢𐎡𐎣	10,000	𐎠𐎢𐎡𐎣